

T.C.
OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI

**ÖĞRENCİLERİN BÖLÜM TERCİHLERİNİN BELİRLEYİCİLERİ VE
SONUÇLARINA YÖNELİK TEORİK BİR MODELİN İNCELENMESİ:
OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR
UYGULAMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Melike DEMİRCİ

OSMANİYE - 2014

T.C.
OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI

ÖĞRENCİLERİN BÖLÜM TERCİHLERİNİN BELİRLEYİCİLERİ VE
SONUÇLARINA YÖNELİK TEORİK BİR MODELİN İNCELENMESİ: OSMANİYE
KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMANLAR

Prof. Dr. Mustafa AKAR

Doç. Dr. Bülent ÖZ

Melike DEMİRCİ

OSMANİYE – 2014

T.C.
OSMANIYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA TUTANAĞI

Enstitümüz İşletme Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden Melika DEMİRÇİ'nin Tez Savunması 19/08/2014 tarihinde yapılmış ve jüri tarafından uygunluğu / uygunluğu ile

- Aday başarılı bulunmuştur.
 Aday başarısız bulunmuştur.
 Düzeltmeler için adaya ..... ek süre tanınmıştır.
 Aday sınava girmedi.

Prof. Dr. Mustafa AKAR

(Tez Danışmanı)

Doç. Dr. Mehmet CİHANŞİR

.....
(Jüri Üyesi)

Yrd. Doç. Dr. Nazan ŞAK

.....
(Jüri Üyesi)

T.C.
OSMANIYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Öğrencilerin Bölüm Tercihlerinin Belirleyicileri ve Sonuçlarına Yönelik Teorik Bir Modelin İncelenmesi: Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.

MELİKE DEMİRCİ

19.08.2014

ÖZET

ÖĞRENCİLERİN BÖLÜM TERCİHLERİNİN BELİRLEYİCİLERİ VE SONUÇLARINA YÖNELİK TEORİK BİR MODELİN İNCELENMESİ: OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Melike DEMİRCİ

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi, İşletme Anabilim Dalı

Danışmanlar: Prof. Dr. Mustafa AKAR

Doç. Dr. Bülent ÖZ

Ağustos 2014, 65 Sayfa

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin bölüm tercihlerinde etkili olan faktörler ve bu faktörlerin bölüm memnuniyeti üzerindeki etkisi araştırılmak istenmiştir. Bu amaçla, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Fen Edebiyat, İktisadi ve İdari Bilimler ile Mühendislik Fakültelerindeki 2., 3. ve 4. sınıf öğrencileri araştırmaya dahil edilmiş, bu bölümlerde okuyan 433 öğrenciden elde edilen bilgilerden yararlanılarak analiz gerçekleştirilmiştir.

Tezde bölüm tercihlerini etkileyen faktörler ve bölüm memnuniyeti, “Korelasyon, Varyans Analizi ve Bağımsız örneklem t testi ile incelenmiştir. Yapılan analizler öğrencilerin bölüm tercihlerinde “kişilik yapısı”, “kişisel, ailevi ve çevresel faktörlerin etkili olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin kişilik yapılarına uygun, ailelerinin desteğini alarak tercih edecekleri üniversite ve bölümü belirlediklerinde öğrenim görülen bölümden memnuniyetlerinin yükseldiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenciler, Üniversiteler, Bölüm Tercih, Bölüm Memnuniyeti.

ABSTRACT

THE EXAMINATION OF A THEORETICAL MODEL WHICH CENTRED TO THE STUDENTS MAJOR CHOICES' DETERMINERS AND RESULTS: AN APPLICATION ON OSMANIYE KORKUT ATA UNIVERSITY'S STUDENTS

Melike DEMİRCİ

Osmaniye Korkut Ata University, Institute of Social Sciences

Master's Thesis, Department of Business Administration

Advisors: Prof. Dr. Mustafa AKAR

Doç. Dr. Bülent ÖZ

August 2014, 65 pages

In this study, the factors affecting students' section preferences have been asked to investigate the impact on satisfaction. To this purpose, Osmaniye Korkut Ata University of Arts and Sciences, Economics and Administrative Sciences and the Faculty of Engineering in the 2nd, 3rd and 4th grade students in the study were included, the analysis was performed by utilizing information obtained from the 433 students in this faculty.

In this thesis, the factors affecting students' section preferences and satisfaction examines solved with "Correlation, Variance Analysis and Independent sample t tests". The analysis shows to be influence in the preferences section of the students' personality structure, personal, family and environmental factors. When the student would prefer the university and department according to students' personality structure, with the support of their families, their section satisfaction has increased.

Key Words: Students, Universities, Major Choice, Major Satisfaction.

ÖNSÖZ

Öğrencilerin üniversite bölüm tercihlerinin belirleyicileri ve sonuçlarının “Korelasyon, Varyans Analizleri ve Bağımsız örneklem t testleri” yardımı ile araştırılacağı ve uygulama yeri olarak T.C. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi'nin seçilmiş olduğu bu çalışmada, bölüm tercihinin önemi üzerinde durulacak ve tercihten kaynaklanan olası hataların önlenmesine katkıda bulunulmaya çalışılacaktır.

Bu yüksek lisans tez çalışmasının hazırlanması sürecinde yardım ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen danışman hocalarım Prof. Dr. Mustafa AKAR ve Doç. Dr. Bülent ÖZ'e, tez çalışmasının analizinde önemli ölçüde yardımlarını gördüğüm Yrd. Doç. Dr. Emre YAKUT ve Yrd. Doç. Dr. Nazan ŞAK'a ve ankete katılan tüm öğrencilere teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca, bu çalışma süresi boyunca daima yanımda olan, destek ve sabırlarını asla eksik etmeyen aileme teşekkür ederim.

Melike DEMİRCİ

Ağustos 2014, Osmaniye

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI.....	i
YEMİN METNİ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
TABLolar LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	ix
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRK YÜKSEKÖĞRETİM SİSTEMİ

1.1. Türk Yükseköğretim Sisteminin Değerlendirilmesi	3
1.2. Bir Yükseköğretim Kurumu: Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi (OKÜ).....	5

İKİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR TARAMASI

2.1. Öğrencilerin Bölüm Tercihleri ve Sonuçları ile İlgili Ulusal Çalışmalar	7
2.2. Öğrencilerin Bölüm Tercihleri ve Sonuçları ile İlgili Uluslararası Çalışmalar.....	12

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMADA KULLANILAN İSTATİSTİK ANALİZ YÖNTEMLERİ

3.1. İki Grubun Mukayesesi (Bağımsız Örnekler) Yöntemi	16
3.2. Varyans Analizi	18
3.3. Güvenilirlik Analizi.....	21
3.4. Korelasyon Analizi.....	22

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÖĞRENCİLERİN BÖLÜM TERCİHLERİNİN BELİRLEYİCİLERİ ve SONUÇLARINA YÖNELİK TEORİK BİR MODELİN KORELASYON, VARYANS ANALİZLERİ ve t TESTLERİ YARDIMIYLA İNCELENMESİ

4.1. Araştırmanın Konusu ve Amacı.....	23
4.2. Araştırmanın Kapsamı ve Kısıtları.....	23
4.3. Araştırmanın Yöntemi ve Verilerin Toplanması	23
4.4. Verilerin Analizi	26

4.4.1. Güvenilirlik Analizi.....	27
4.4.2. Değişkenlerin Frekansları.....	27
4.4.3. Çapraz Tablolar.....	36
4.4.4. Hipotez Testleri.....	38
SONUÇ.....	46
KAYNAKÇA.....	47
EKLER.....	50
ÖZGEÇMİŞ.....	52

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.1: Varyans Analizi Tablosunda Verilerin Sıralanışı	19
Tablo 3.2: Varyans Analizi Tablosu (VAT).....	21
Tablo 4.1: Demografik Değişkenler ve Ölçümleri	25
Tablo 4.2: Çalışmada Kullanılan Faktörler ve Önergeleri.....	26
Tablo 4.3: Faktörlerin Güvenilirlik (α) Değerleri.....	27
Tablo 4.4: Fakülte Dağılımı	29
Tablo 4.5: Öğretim Türü Dağılımı.....	29
Tablo 4.6: Sınıf Dağılımı	29
Tablo 4.7: İkamet Yeri Dağılımı	30
Tablo 4.8: Sınavı Kaçınıcı Girişte Kazandıklarına Ait Dağılım	30
Tablo 4.9: Tercihlerinde Kaç Farklı Bölüm Olduğuna Ait Dağılım	30
Tablo 4.10: Bölümleri Hakkında Ön Bilgilerine Ait Dağılım.....	31
Tablo 4.11: OKÜ Hakkında Ön Bilgilerine Ait Dağılım.....	31
Tablo 4.12: Tercihlerine OKÜ'nün Kaçınıcı Sırada Yer Aldığına Ait Dağılım	32
Tablo 4.13: Son Sınavda Kaç Tercih Yaptıklarına Ait Dağılım	32
Tablo 4.14: OKÜ'yü İlk Sıralarda Tercih Edenlerin Genel Tercih Nedeninde Ait Dağılım.....	33
Tablo 4.15: OKÜ'yü İlk Sıralarda Tercih Edenlerin Genel Tercih Nedeninin Cinsiyete Göre İncelenmesi	37
Tablo 4.16: OKÜ'yü İlk Sıralarda Tercih Edenlerin Tercih Sırasının Cinsiyete Göre İncelenmesi.....	37
Tablo 4.17: Seçilen Bölümün İlgi Alanına Yakın Olmasının Cinsiyete Göre İncelenmesi.....	37
Tablo 4.18: Seçilen Bölümün Sahip Olduğum Yeteneği Kullanabilmeme İmkan Tanınmasının Cinsiyete Göre İncelenmesi.....	38
Tablo 4.19: Seçilen Bölümün İlgi Kişilik Özelliklerine Uygun Olmasının Cinsiyete Göre İncelenmesi	37
Tablo 4.20: Cinsiyet ile Bölüm Memnuniyeti Düzeyi Levene Testi ve Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları.....	38
Tablo 4.21: Öğretim Türü ile Bölüm Memnuniyeti Düzeyi Levene Testi ve Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları	39
Tablo 4.22: Kolmogorov-Smirnov Testi Sonucu	40
Tablo 4.23: Levene Testi Sonucu.....	40
Tablo 4.24: Kruskal Wallis Test İstatistiği.....	40

Tablo 4.25: Kolmogorov-Smirnov Testi Sonucu	42
Tablo 4.26: Levene Testi Sonucu	43
Tablo 4.27: Kruskal Wallis Test İstatistiği.....	43
Tablo 4.28: Bölüm Memnuniyeti Değişkeninin Sınıflara Göre Tanımlayıcı İstatistikleri	44
Tablo 4.29: Kolmogorov-Smirnov Testi Sonucu	44
Tablo 4.30: Bölüm Memnuniyeti ve Öğrenim Görülen Bölüm Arasındaki İlişkinin Spearman Testi Sonucu	45
Tablo 4.31: Bölüm Memnuniyeti ve Öğrenim Görülen Bölümün Kişilik Yapısına Uygun Olması Arasındaki İlişkinin Spearman Testi Sonucu.....	44
Tablo 4.32: Bölüm Tercih Memnuniyeti ve Ailenin Öğrencinin Kararına Saygılı Olması Arasındaki İlişkinin Spearman Testi Sonucu	45

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 3.1: F Testinin Varyans Analizinde Uygulanması.....	20
Şekil 4.1: Cinsiyet Dağılımı	28
Şekil 4.2: Yaş Dağılımı	28
Şekil 4.3: Bölüm Memnuniyeti	33
Şekil 4.4: Bölümü Sevme Durumu	34
Şekil 4.5: Bölüm Tercihinden Memnun Olma	34
Şekil 4.6: Bölümü Değiştirme Düşüncesi	35

GİRİŞ

Bireylerin üniversite çağına kadar görmüş oldukları temel eğitimler birbirinden farklı olabilir. Kişinin hangi üniversitede ve hangi bölümde okumak istediği daha önceden almış olduğu eğitimle birebir ilişkilidir. Meslek olarak seçilecek bölümler lise ve öncesinde alınan eğitimle şekillenerek bireyin okumak üzere seçtiği bölümlerin belirlenmesini sağlayacaktır.

Öncelikle öğrencileri, sonrasında aileleri hatta ileri dönemlerde ülkeyi etkileyebilecek olan bölüm tercihi önemle üzerinde durulması gereken bir konudur. Bu konuda literatürde birçok uluslararası ölçekte yapılmış yayın bulunmasına rağmen ülkemizde bölüm tercihi yönelik çalışmaların yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir. Bu sebeple, çalışmanın bu alandaki eksikliği gidermesi amaçlanmaktadır.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır: Birinci bölümde, Türk Yükseköğretim sisteminin tarihçesi genel hatlarıyla anlatılacaktır. İkinci bölümde, öğrencilerin bölüm tercihi ve sonuçları ile ilgili ulusal ve uluslararası çalışmalardan derlemeler sunularak çalışma derinleştirilecektir. Üçüncü bölümde, çalışmada kullanılacak istatistikî yöntemler olan “Korelasyon, Varyans Analizleri ve Bağımsız örneklem t testinden bahsedilecektir. Dördüncü bölüm olan uygulama kısmında ise; öğrencilerin bölüm tercihi memnuniyetine etki eden faktörler frekans dağılımları, çapraz tablolar ve hipotez testleri vasıtasıyla incelenecektir. Uygulama kısmından sonra bölüm tercihini etkileyen faktörlere yönelik yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular özetlenecek ve önerilerde bulunulacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRK YÜKSEKÖĞRETİM SİSTEMİ

Eğitim sistemleri düzenlenirken önce sistemin amacı, sonra işlevi üzerinde durulmaktadır. Eğitimin işlevleri toplumların farklı amaçları doğrultusunda değişiklik göstermekte olsa da toplumlar için geçerli olan eğitimin temel işlevleri de bulunmaktadır (Sağ, 2003).

Eğitimin temel işlevleri kültürel, siyasal, ekonomik ve yönlendirmedir. Kültürel işlevi; toplumun kültürel birikiminin genç kuşaklara aktarılmasının yanında toplumsal değişmeyi sağlayacak insanların yetiştirilmesini öngörmektedir. Siyasal işlevi; siyasal sisteme bağlı kuşakların yetiştirilmesi yoluyla toplumsal birlik ve dayanışmanın sağlanmasına ilişkindir. Ekonomik işlevi; eğitim sisteminin ekonomik kalkınmayı hızlandırıcı biçimde düzenlenmesini istemektedir. Yönlendirme işlevi; bireyin ilgi ve yeteneklerinin sonuna kadar desteklenmesi ve varolan potansiyelini yeterince geliştirebilmesi için sisteme sorumluluklar yüklemektedir (Uluğ, 1998).

Temel işlevler her devirde aynı olmasına rağmen, diğer işlevler zamanla değişebilmektedir. Bu nedenle, “Küreselleşme” ve “Bilgi Toplumu” gibi günümüzde geçerli olan kavramların eğitim sisteminin işlevleri üzerindeki etkileri yadsınmamaktadır (Balay, 2004).

Çağın gerektirdiği şartlara uygun olarak yeni amaç ve hedeflere ayak uydurmaya çalışan sistemin etkili olması ve kısa sürede beklenen sonucu verebilmesi onun yeniliklere uyum sağlayabilmesine bağlı olmaktadır (Yılmaz, 2012).

Sistemin yeniliklere ne derece uyum sağlayabildiğinin anlaşılabilmesi ve gelecekteki durumunun tahmin edilebilmesi için geçirmiş olduğu aşamaların iyi bilinmesi gerekmektedir, aksi halde konu hakkında en güncel bilgiler verilse bile konu yüzeysel kalmakta ve yeterince anlaşılmamaktadır.

Çalışma, bir yükseköğretim kurumu olan üniversitede uygulandığı için tarihçe kısmında Yükseköğretim sistemine odaklanılacak ve aşağıda Türk eğitim sistemi tarihinde Yükseköğretimi ilgilendiren gelişmeler 1980 yılından başlanarak genel hatlarıyla maddeler halinde anlatılacaktır:

- 2547 sayılı “Yükseköğretim Kanunu” neticesinde kurulan “Yükseköğretim Kurulu (YÖK)” ve gerçekleştirilen “1981 Üniversite Reformu” ile, öncelikle, ülkemizde bozulan demokrasinin düzeltilmesi ve üniversitelerin daha sağlıklı hale getirilmesine çalışılmıştır (Arslan, 2005).
- Kanundaki kimi hükümlere 1982 Anayasası ile sağlanan destekler, askeri ara rejimin üniversiteler üzerindeki siyasal denetimini ön plana çıkartmıştır. Ayrıca, 1980’li ve 1990’lı yıllarda küreselleşmenin Türkiye’ye getirdiği siyasal ve ekonomik yeniden yapılanmaya paralel olarak “Multiversite Modeli (Girişimci Üniversite)”ne özgü unsurların üniversitelere nüfuz etmesi ile 2000’li yıllarda da devam eden bu duruma çözüm sağlamak amacıyla bazı söz kalıpları (“katılımcılık”, “üniversite içi demokrasi”, “girişimcilik”, “kaynak yaratan üniversite”, “fırsat eşitliği”, “özgür çalışma ortamı”...,v.b.) gündeme getirilmeye başlanmıştır (Türel, 2004).
- Küreselleşme kavramının getirilerinden biri olan “Girişimci Üniversite”nin temel unsurlarından birisi olan “kitle eğitimi”ni sağlamak amacıyla 1981 yılından sonra Türk devlet üniversitelerinin sayılarında ciddi artışlar gözlenmektedir, ancak, kurulan üniversiteler Amerika Birleşik Devleti (ABD)’dekine benzer şekilde “şirket” gibi çalışmaya ve “modern işletmecilik teknikleri” ile yönetilmeye başlamıştır (Balyer ve Gündüz, 2011).

1.1. TÜRK YÜKSEKÖĞRETİM SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu kısımda Türk Yükseköğretim sistemi hakkında son on yılda yapılmış olan bazı yorumlara yer verilecektir.

- Yükseköğretim kurumları ülkelerin kalkınması ve gelişmesi için gerekli olan bilginin üretildiği ve insan kaynaklarının yetiştirildiği kurumlardır. Diğer taraftan, yükseköğretim kurumları çeşitli toplumsal ve ekonomik gelişmenin kritik edilmesinde, kültür değerlerinin genç kuşaklara aktarılmasında, yeni bilgilerin insanlara kazandırılmasında ve bunların korunmasında önemli işlev ve sorumluluklara sahiptir. Bu nedenle; Yükseköğretim kurumlarımız yaratıcı, eleştirel düşünebilen, yaşam boyu öğrenim alışkanlarını edinmiş, topluma karşı sorumluluk duygusu yüksek, etik değerlere karşı duyarlı insan tipini yetiştirebilmek için programlarını, öğretim etkinliklerini, uygulama ve sınav sistemlerini gözden geçirmeli, Avrupa ülkelerine uyumlu bir hale getirmelidir;

programlar, kredi değerleri ve yıllık toplam ders saatleri üniversiteler arasında yatay geçişleri ve kredi transferlerini sağlayabilecek durumda olmalıdır; üniversitelerimiz, fikirlerin demokratik ortamlarda, karşılıklı hoşgörü içerisinde tartışıldığı, entegre olmaya çalıştığımız Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, özerkliğin ve akademik özgürlüğün ön plana çıktığı kurumlar olma yolunda biraz daha mesafe kat etmeye çalışmalıdır (Gedikoğlu, 2005).

- Türk yükseköğretim sistemi siyasal etkenlerin ve özellikle son çeyrek yüzyılda serbest piyasa ağırlıklı bakış açılarının artan etkisi altında kalmıştır. Bu etkilerin birincisi, yükseköğretime ilişkin sorunlar etrafında kısır çekişmelere ve bunun sonucunda yükseköğretim kuruluşlarına ilişkin temel planlama ve yönlendirme işlevinin geri plana itilmesine neden olurken; ikincisi bu kuruluşları güçlü bir neoliberal küreselleşme süreci içinde ticarileşme, üniversitelerin yönetiminde modern işletme bakış açısının yaygınlaşması ve özelleştirme gibi gelişmelerle karşı karşıya bırakmıştır. Bu nedenle; okullaşma oranındaki artış hedefinin zamana yayılması ve mevcut akademik yapının kalite konusunda ulusal ve uluslararası düzeyde atılım yapma sürecini izlemesi daha uygun bir strateji sayılmalıdır; hangi siyasal eğilimden gelirse gelsin akademik özgürlüğe engel olan girişimler önlenmeli ve akademik kadroların liyakate dayalı ölçütler temelinde oluşturulmasına özen gösterilmelidir; yükseköğretim kuruluşlarına saydam, hesap verebilir, özgürlükçü ve katılımcı yönetimler hakim olmalıdır; yükseköğretim kuruluşlarının ve bu alandaki üst kuruluşların, işbirliği içinde eğitimle ilgili temel sorunları birlikte ele alabilecekleri bir ortam hızla oluşturulmalı ve yükseköğretim, fırsat eşitliği, okullaşma oranlarının kalite ölçütleri gözetilerek artırılması, eğitim kalitesinin yükseltilmesi ve yerel anlamlılığı da yüksek araştırma ve yayın etkinliklerinin artırılması hedefleri doğrultusunda ve akademik özgürlük, saydamlık, katılımcılık, demokrasi gibi evrensel ilkeler ön planda tutularak yeni bir yörüngeye oturtulmalıdır (Şenses, 2007).
- Türkiye gibi demografik açıdan genç nüfusa sahip olan ülkelerin önündeki en büyük tehdit bu genç nüfusu işgücü piyasasının gereklerine uygun bir şekilde yetiştirememektir. Yükseköğretim sisteminin bu konuda rasyonel bir şekilde dizayn edilmemesi en önemli üretim faktörü olan insan gücünün etkin bir şekilde kullanılamaması sonucunu doğurmaktadır ki bu durum sadece işsizlik ve

eksik istihdama sebep olmamakta, makro anlamda ekonominin rekabet gücünü de olumsuz yönde etkilemektedir. Bu konuda bazı önerilerde bulunacak olursak; üniversitelerimiz temel görevlerinden birisinin topluma hizmet olduğunu ve yerel ekonominin ihtiyaçlarını gözetmek durumunda oldukları gerçeğini benimsemelilerdir; YÖK, üniversite kontenjanlarını işgücü talebine göre belirlemelidir; İŞKUR'un illerde elektronik ortamda yaptığı işgücü piyasası ihtiyaç analizleri birebir yapılarak kredibilitesi yükseltilmelidir; MEB-İŞKUR-YÖK tarafından oluşturulan "Mezun Takip Sistemi" tamamlanıp politika belirleyicilere veri sağlayacak şekilde genişletilmelidir; üniversitelerimizdeki mevcut programları değerlendirecek bağımsız kurullar oluşturulmalıdır; üniversiteler arası rekabetin artırılması teşvik edilmelidir ve piyasada yeterince karşılığı olmayan branşlardan mezun olanların aktif istihdam tedbirleri ile kısa süreli kurslarla alternatif sektörlerde istihdam edilmelerini hedefleyen MEB ve İŞKUR programları geliştirilmelidir (Biçerli, 2011).

- Yükseköğretimin öncelikli sorunu yönetsel özgürlüktür. Bu sorunu mali özerklik, kalite, akademik özgürlük, üretkenlik, farklılaşma, saydamlık, katılım, esneklik, toplumla ilişkiler, etkin kaynak kullanımı ve uluslararası ilişkiler izlemektedir. Yükseköğretim sorunlarının çözümü ise öncelikle sorunların sistematik bir yaklaşımla incelenmesi ve bunun ışığında geliştirilecek alternatifler ile mümkün görülmektedir (Çoban, 2014).

1.2. BİR YÜKSEKÖĞRETİM KURUMU: OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ (OKÜ)

Üniversitenin temeli 1976 yılında Karacaoğlan Yerleşkesinde kurulan Osmaniye Meslek Yüksekokuludur. Yüksekokul, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun kabulü ile 4 Kasım 1981 tarihinde Çukurova Üniversitesine bağlanmıştır. Yerleşke alanı ve fiziki imkânların uygun olması sonucunda 23 Haziran 2006 tarih ve 2006/10546 sayılı kararla Mühendislik Fakültesi; 29 Mayıs 2007 tarih, 26536 sayı ve 5662 sayılı Kanun ile de Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi kurulmuştur. Kurumun Rektörü Prof. Dr. Orhan Büyükalaca, Rektör Yardımcıları Prof. Dr. Sabri Ulukanlı ve Prof. Dr. Murat Türk'tür. Kurumun birimleri merkez ve ilçelerine dağılmıştır. Merkezde; Rektörlük, Rektörlüğe Bağlı Birimler, Rektörlüğe Bağlı Bölümler, Daire Başkanlıkları, Diğer Bölümler, Mühendislik-Fen Edebiyat-İktisadi ve İdari Bilimler-Mimarlık Tasarım ve

Güzel Sanatlar-İlahiyat Fakülteleri, Fen ve Sosyal Bilimler Enstitüleri, Sağlık Yüksekokulu, Yabancı Diller Yüksekokulu ve Osmaniye Meslek Yüksek Okulu; ilçelerde ise Kadirli, Bahçe, Düziçi ve Erzin Meslek Yüksek Okulları yer almaktadır (<http://www.osmaniye.edu.tr/>).

İKİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR TARAMASI

Bu bölümde öğrencilerin bölüm tercih ve sonuçlarına yönelik olarak hazırlanmış ulusal ve uluslararası çalışmalardan bahsedilecektir.

2.1. Öğrencilerin Bölüm Tercihleri ve Sonuçları İle İlgili Hazırlanmış Ulusal Çalışmalar

Doğan ve Saraçlı (2005), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi'ne 2003-2004 eğitim öğretim yılında kayıt yaptıran farklı bölümlerdeki 150 birinci sınıf öğrencisinin devam ettikleri bölümlerden memnuniyetlerini ve bölümlerini değiştirme eğilimlerini araştırmışlardır. Veriler anket aracılığı ile toplanmış ve bölüm değiştirmek isteyen öğrencilerin, bölüm değiştirmek istemeyen öğrencilere göre bu düşüncelerinin kabul edilebilirlik derecelerinin araştırılmasında Ridit Analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; devam ettikleri bölümü değiştirmeyi düşünmeyen ve düşünen öğrencilerin bölümlerini açıkta kalma korkusuyla seçme düşünceleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Erol, Yergin ve Mercan (2012); üniversitelerde, özellikle lisans programlarının açılmasında etkili olan öğrenci tercihlerinin sorgulanması amacıyla Hakkari Üniversitesi'nin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi) ile Eğitim Fakültesi'nde (Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği) okuyan 170 öğrenci üzerinde araştırma yapmışlardır. Öğrencilerin bu bölümleri tercih etmelerinin en önemli sebepleri içinde "İsteyerek Tercih Ettim" seçeneğinde birleşilmiş, araştırmanın bulgularından hareketle üniversitenin hedef belirlerken ve vizyon oluştururken nasıl bir yol izlemesi gerektiği konusunda da öneriler geliştirilmiştir.

Gavcar, Bulut ve Karabulut (2005), Muğla Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin fakülteyi tercih etme nedenlerini ve öğrencilerin Muğla'ya geldikten sonraki görüşlerini incelemek amacıyla 2003-2004 Eğitim Öğretim yılında öğrenim gören 195 öğrenciye anket uygulamışlardır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin büyük oranda düşük puanlardan dolayı tercih yaptıkları, öğrencilerin Muğla ve Muğla halkı hakkındaki düşüncelerinin olumsuz olduğu ve normal öğretim öğrencilerinin

ikinci öğretim öğrencilerine göre eğitim kalitesinden daha memnun oldukları belirlenmiştir.

Gülcan, Kuştepe ve Aldemir (2002), Dokuz Eylül Üniversitesi İngilizce İşletme Fakültesi öğrencilerinin okullarından memnuniyet derecelerini ölçmek ve bu durumun yarattığı varsayılan faktörlerin rolünü ortaya çıkartmak amacıyla oluşturdukları anket formunu Fakültenin 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerine uygulamışlar ve öğrencilerin doyumlarını “akademik etkenler”, “sosyal olanaklar”, “beklentiler” ile “kişisel etkenler” gibi bağımsız değişkenlere göre ölçmüşlerdir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin çoğu fakülte hakkında formal bilgi edinmiştir ve bilgi sahibi olan öğrenciler olmayanlara kıyasla okullarından daha memnundur, öğrencilerin fakülteden beklentileri yüksektir, öğretim üyelerinin kaliteleri yükseldikçe öğrencilerin doyumunu artmaktadır, somut kampüs yaşamı hizmetleri ile öğrencilerin memnuniyetleri arasında ilişki yoktur, öğrenciler üniversitenin temel amacının iş bulmak değil kültür-bilgi birikimini arttırmak olduğunu benimsemişlerdir ve kız öğrenciler erkek öğrencilere göre fakültelerinden daha memnundurlar.

Işık (2010), sosyal bilişsel kariyer teorisi temelli bir grup müdahalesinin üniversite öğrencilerinin kariyer kararlarının yetkinlik ve mesleki sonuç beklenti düzeylerine etkisini incelemek amacıyla Selçuk Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu 2009-2010 öğretim yılında öğrenim gören 32 öğrenci üzerinde çalışmıştır. Araştırmaya dahil edilen 32 öğrenci deney grubu için 16 (8 kız, 8 erkek), kontrol grubu için 16 (8 kız, 8 erkek) olmak üzere ikiye ayrılmış ve sonuçlar karşılaştırılmıştır. Yapılan analizler sonucunda; kontrol grubunda anlamlı bir farklılaşma gözlenmezken, deney grubundaki öğrencilerin kariyer kararlarının yetkinlik ve mesleki sonuç beklentilerini anlamlı düzeyde arttırmada etkili oldukları gözlenmiştir.

İbiş (2011), öğrencilerin üniversite bölüm tercihlerinde etkilendikleri faktörler ile bireysel kariyer planlamasına verdikleri önem arasındaki ilişkileri incelemiş ve üniversite bölüm tercihlerini etkileyen faktörlerin etki düzeyleri ile bireysel kariyer planlamasına verilen önem düzeyinin demografik özelliklere göre farklılaşma durumunu araştırmıştır. Araştırmada İstanbul ve Gazi Üniversitelerinin İşletme, İktisat ve diğer bölümlerinde (Dış Hekimliği, Biyoloji, Kimya, Maliye, Kamu Yönetimi, Çalışma Ekonomisi, Güzel Sanatlar, Bilgi Yönetimi ve Ekonometri) öğrenim gören 150 öğrenciye anket uygulanmış olup elde edilen bulgular şöyledir; ortalama değerlerine göre

üniversite bölüm seçiminde en fazla etkili olan alt boyut “Mesleki Değerler” dir, bunu takiben “Başarı Güdüsü” gelmektedir, en az etkili olan alt boyutlar ise “Aile, Arkadaş, Çevre İlişkileri” ve “Yüksek Öğretime Geçiş Sistemi”dir.

İkikat Tümer, Miran ve Birinci (2009), Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin fakülte/yüksekokul tercihlerini yaparken hangi hedefleri ve öncelikleri dikkate aldığını belirlemek ve öğrenci profillerinin bu kararlardaki rollerini irdelemek üzere bir çalışma yapmışlardır. Çalışmada “Bulanık Eşli Karşılaştırma Yöntemi” kullanılmış, elde edilen veriler “Görünüşte İlgisiz Regresyon (SUR) Analizi”ne tabi tutulmuş ve "Saygın Meslek Sahibi Olmak" öğrencilerin fakülte tercihlerindeki en önemli hedef olarak belirlenmiştir.

İnan (2006), Türkiye’de en az ortaokul mezunu 65 yaşına kadar olan bireyler ile sekizinci sınıftan itibaren tüm öğrencilerin mesleki ilgilerini ölçen geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek amacıyla 1850 kişi üzerinde çalışmıştır. Araştırmada; Tracey (2001) tarafından önerilen “İlgilerin Küresel Ölçümü Modeli” kullanılmış, ulaşılan faktörlerin yüzdeleri ve iç tutarlılık katsayılarının yüksek olduğu görülmüş, güvenilirlik geçerliliği için Cronbach alfa tutarlılık katsayıları irdelenmiş, yapılan geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları sonunda elde edilen değerlerin ölçeğin güvenilirliğini destekler nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır.

İyem ve Erol (2013), Sakarya Üniversitesi İşletme Bölümü son sınıf öğrencilerinin hangi sektörde çalışmayı ve kendileri için çalışma hayatında hangi işletme birimini (pazarlama, insan kaynakları, muhasebe,..vb.) en uygun gördükleri ile kişilik ve demografik özelliklerinin arasındaki ilişkilerin ortaya konulmasını hedeflemiştir. Çalışmanın örneklemi 188 İşletme bölümü son sınıf öğrencisi olup çalışmanın değişkenleri ANOVA testine tabi tutulmuştur. Araştırmanın bulguları şöyledir: demografik özellikler ve mesleki yönelimler arasında güçlü bir ilişki vardır; erkeklerde kendi işinin sahibi olma isteği kızlara oranla önemli ölçüde fazladır; erkekler kızlara oranla işletmelerin satış/pazarlama, üretim ve muhasebe birimlerinde çalışmayı kendileri için daha uygun görmektedir fakat işletmelerin insan kaynakları birimlerini kendileri için en uygun olarak görenlerde kızlar oransal olarak erkeklerden yedi kat fazladır; bireyin ailesinin ortalama geliri ile mezuniyet sonrasında çalışılmak istenen alan tercihinde gelir seviyesi ile kamu sektöründe çalışmayı isteme ile ters orantı, kendi işinin sahibi olmayı isteme ile doğru orantı vardır; dışadönüklük ve deneyime açıklık

kişilik boyutları ile mezuniyet sonrası çalışmak istenen alan arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.

Kırdök (2010); geliştirilen bilgiyi işleme kuramı temelli “Mesleki Grup Rehberliği Programı”nın mesleki karar verme sürecinde olan lise dokuzuncu sınıf öğrencilerinin mesleki olgunluk, mesleki kararsızlık ve meslek seçimine ilişkin akılcı olmayan inançlarına etkisinin sınanması amacıyla Adana Merkez İlçesi Seyhan Şehit Temel Cingöz Lisesi’nde öğrenim gören 59 dokuzuncu sınıf öğrencisi üzerinde çalışmıştır. Araştırmada “Meslek Seçimine İlişkin Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği”, “Mesleki Karar Envanteri” ve “Mesleki Olgunluk Envanteri” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; programın lise dokuzuncu sınıf öğrencilerinin mesleki olgunluk düzeylerini yükselttiği, mesleki kararsızlık ve akılcı olmayan düşüncelerini azalttığı ortaya konulmuştur.

Koca (2009); öğrencilerin bireysel değerleri ile kariyer tercihleri arasındaki ilişkinin saptanması amacıyla T.C. Çukurova Üniversitesi İşletme, İnşaat Mühendisliği, Edebiyat ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören 192 öğrenci üzerinde çalışmıştır. Çalışmada; bireysel değerlerin alt boyutları olan “Sükunet”, “Evrensellik”, “Olumlu Olma” ve “Başarma” ile kariyer tercihinin alt boyutları olan “Teknik”, “Fonksiyonel”, “Bağımsızlık”, “Saygınlık”, “Rekabetçilik”, “Özel Yaşam”, “Girişimcilik” ve “Güvenlik” arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Araştırmanın temel bulgusuna göre kariyer tercihinde en etkili değerlerin “Evrensellik” ve “Başarma” olduğu gözlenmiştir.

Pekkaya ve Çolak (2013), meslek seçiminde dikkate alınan çok sayıdaki kriteri Ahmadi vd.’lerinin 1995’deki çalışmasını dikkate alarak 6 ana kritere indirgemişler ve Bülent Ecevit Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi bölümlerinde lisans ve lisansüstü eğitim gören öğrencileri değerlendirmişlerdir. Elde edilen anket sonuçlarına göre; başta “İş Güvencesi” olmak üzere, “Meslek Kazançları” ve “Kariyer İmkânı” öğrencilerin meslek seçerken en önem verdiği kriterler olarak belirlenmiştir. Ayrıca erkek öğrencilerin özellikle “Meslek Kazançları” kriterine, kız öğrencilerin ise “İş Güvencesi” kriterine daha çok önem verdiği gözlenmiştir.

Pilavcı (2007), bilgi toplumunda bireysel ve örgütsel değişimlere bağlı olarak kariyer anlayışında meydana gelen değişimleri ve üniversite öğrencilerinin kariyer seçimlerini

hangi faktörlerin etkilediğini incelemek amacıyla öğrencilerin iş değerleri ile kariyer seçimleri arasında bir ilişki olup olmadığını araştırmış; aynı zamanda cinsiyet, yaş ve fakülte farklılıklarının, bireylerin kariyer seçimlerinde ve iş değerlerinde ne gibi değişikliklere neden olduğunu incelemiştir. Çalışmanın örneklemini Çukurova Üniversitesi Tıp, Eğitim, Mühendislik, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinde okuyan 418 öğrencidir. Ankete katılan deneklerden elde edilen verilere göre; farklı fakültelerde okuyan öğrencilerin kariyer seçimlerinde “Başarı”, “Fedakarlık”, “Ekonomik Kazanç”, “Yönetici ile İlişkiler” ve “Yönetim” değerlerine verdikleri önem farklılık göstermektedir; erkek öğrenciler daha çok “gerçekçi” kariyerleri seçerken kız öğrenciler daha çok “sanatçı” kariyerleri seçmektedir.

Sarpkaya (2010), üniversiteye girişte öğrencilerin bireysel eğitim istemini etkileyen etmenleri belirlemek için Adnan Menderes Üniversitesinin lisans eğitimi yapan fakülte ve yüksekokullarının birinci sınıflarındaki 574 öğrenci üzerinde bir araştırma yapmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek yardımıyla elde edilen bazı bulgular şöyledir: üniversiteye girişte bireysel eğitim istemini etkileyen etmenlere ilişkin öğrenci görüşleri hiç bir boyutta cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir; ölçeğin “Bireysel Hoşnutluk” boyutunda öğrencilerin kalıcı hastalıklarının olup olmamasına göre, “Yöneltme ve Barınma” alt boyutunda öğrencilerin annelerinin çalışıp çalışmadığına göre, “Yöneltme” alt boyutunda ailenin dünya görüşüne göre, “İstihdam” alt boyutunda ise yaşa göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Sav (2008), kamu ve vakıf üniversiteleri öğrencilerinin kariyer eğilimleri arasındaki farklılığı ölçmek, ülkenin genel ekonomik koşulları, bölümlerdeki ders müfredatları, sosyal ortamları vs. araştırarak öğrencilerin geleceklerini belirleyecek en önemli sorunun yanıtını öğrenmek ve hangi işi istediklerinin nedenini sorgulamak amacıyla bir çalışma yapmıştır. Çalışmada araştırmacı tarafından hazırlanan anket; Türkiye’de eğitim veren üç kamu, üç vakıf üniversitesinin İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri İşletme Bölümü son sınıfında okuyan 328 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırma sonucunda ise; “Kişisel Özellikler ve Yetenekler”, “Ekonomik Faktörler” ve “Mesleğin Saygınlığı”nın öğrencilerin kariyerlerinin temel belirleyicileri olduğu ve bu değişkenleri “Güncel Gelişmeler”in takip ettiği ortaya konulmuştur.

Şahin, Zoraloğlu ve Fırat (2011); üniversite öğrencilerinin yaşam amaçlarını, eğitsel hedeflerini, üniversite öğreniminden beklentilerini ve okudukları bölüme ilişkin

memnuniyet durumlarını ortaya koymak amacıyla on üç kamu üniversitesinin (Erciyes Ün., Hacettepe Ün., Cumhuriyet Ün., Dokuz Eylül Ün., Ege Ün., Yıldız Teknik Ün., İnönü Ün., Trakya Ün., Pamukkale Ün., Osmangazi Ün., Mersin Ün., Akdeniz Ün.,Orta Doğu Teknik Ün.) birinci ve son sınıflarında okuyan 1839 öğrenci üzerinde araştırma yapmışlardır. Araştırmada ulaşılan sonuçlardan bazıları şunlardır: öğrencilerin yaşamlarında en çok önemsedikleri amaç “Özel Yetenek ve Eğilimlerini Kullanma”dır, öğrencilerin yarısından fazlasının hedefledikleri eğitim düzeyi lisansüstüdür, “Mesleğe Hazırlama” öğrencilerin üniversiteden gerçekleştirmesini bekledikleri birinci öncelikli işlemdir, öğrencilerin okudukları bölümü tercih etmelerindeki en önemli iki etken “Okudukları Alanı Sevme” ve “Mezun Olunca İş Bulma Kolaylığı”dır, öğrencilerin yaklaşık yarısı okudukları bölümdeki yaşantılarından memnundur.

Uzgörenler (2005), 2004-2005 eğitim öğretim yılında Dumlupınar Üniversitesinin Fakülte ve Yüksekokullarında lisans öğrenimi gören öğrencilerin DPÜ öğrencisi olmaya yönelik memnuniyetlerini çeşitli istatistiksel teknikler ile analiz etmek amacıyla 721 öğrenci üzerinde araştırma yapmışlardır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar şöyledir: Fen Edebiyat, Mühendislik, Eğitim Fakülteleri ve Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin temel düzey olan Kütahya İ.İ.B.F. öğrencilerine göre diğer bütün etmenler sabitken üniversiteden memnun olma olasılığının daha yüksek olduğu; Bilecik İ.İ.B.F., Simav Teknik Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin Kütahya İ.İ.B.F. öğrencilerine göre üniversiteden memnun olma olasılığının daha düşük olduğu görülmektedir. Ayrıca, normal öğretimdeki öğrencilerin ikinci öğretim öğrencilerine göre üniversiteden memnun olma olasılığının daha yüksek olduğu ve öğrenim süreci uzayan öğrencilerin normal öğretim sürecinde olan öğrencilere göre üniversiteden memnun olma olasılığının daha düşük olduğu söylenebilmektedir.

2.2. Öğrencilerin Bölüm Tercihleri ve Sonuçları İle İlgili Hazırlanmış Uluslararası Çalışmalar

A.G. Camp; D. Gilleland; C. Pearson ve J.V. Putten (2009), yapısal eşitlik modellemesi ile kadınların bilim veya mühendislik alanlarında kariyer tercihleri ile ilgili ampirik tabanlı bir nedensel model olarak “Weidman Teorik Lisans Sosyalleşme Modeli (1985, 1989)”nin yeterliliğini araştırmak amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Çalışmanın

verileri 1996-2001 yılları arasında üniversitelerin eğitim bölümünde öğrenim gören birinci sınıf öğrencilerinden elde edilmiştir. Sonuçlar Weidman'ın modelini desteklemiştir, ayrıca kadınların bu bölümleri seçmelerinin hem üniversite ile ilgili hem de üniversite dışı faktörlerden doğrudan etkilendiği ve öğrencilerin lise matematik dersindeki başarılarının bölüm tercihlerine dolaylı etki ettiği gözlenmiştir.

A. Godwin, G. Potvin, Z. Hazari ve R. Lock (2013), Amerika'daki mühendislik öğrencilerinin kendi performanslarını, rekabet güçlerini ve bir alana karşı ilgilerini tanımlayabilmek amacıyla 6772 kişilik hazırlık sınıfı öğrencilerini kapsayan bir yapısal eşitlik modelini uygulamaya koymuşlardır.

Eccles ve Hoffman (1984), yaptıkları çalışmada: kişilerin yetenekleri veya tercihlerinin çevresel belirleyicilere göre değişebildiğini, aynı yeteneklere sahip olan kadın ve erkeklerin farklı meslek dallarına ayrılabilirdiğini, bu farklılıkların ise biyolojik zorunluluklar veya cinsiyet rolleri gibi kültürel faktörlerin yansıması olabildiğini bulmuşlardır.

J. Dietrich ve B. Kracke (2009), ebeveynlerin gençlerin kariyer seçimlerine yardımcı olabilecek önemli ortaklar olduğu temel düşüncesiyle bir çalışma yapmışlardır. Çalışmada, ebeveynlerin kariyer ile ilgili davranışları üçboyutlu olarak (ailelerin desteği, ailelerin müdahaleleri, ailelerin müdahale eksiklikleri) açıklanmakta ve kariyer araştırması yapma ile karar verme güçlüğüne odaklanılmaktadır. Araştırmada kullanılan yapısal eşitlik modelinde 359 Alman gencinin kariyer gelişimleri ile ailelerinin davranışları ele alınmıştır. Araştırma sonucunda ise; aile desteğinin kariyer gelişimi ile pozitif ilişkili, ailelerin çok müdahale etmeleri veya hiç müdahale etmemelerinin karar verme güçlükleri yarattığı bulunmuştur.

J. P. Downey; R. Mcgaughey; D. Roach (2011); öğrencilerin İşletme bölümünü tercih etme nedenlerinin ve tercih anlayışlarını kavrayabilmenin hem öğrenciler hem de işletmeler/şirketler için önem taşımakta olduğu, çünkü İşletme bölümünde okuyan öğrenciler ve mezunların özellikle şirketler için ciddi eleman kaynağını oluşturduğu ve bu denli önemli bir kaynağın miktarının artmasının şirketlerin lehine olacağı temel düşüncesiyle bir çalışma yapmışlardır. Çalışmada önceden belirtilen bölüm tercih nedenlerini açıklayabilmek için "Gerekçeli Eylem Teorisi" kullanılarak 413 öğrenciden oluşan iki grubun benzerlik ve farklılıkları incelenmiştir. Yapısal eşitlik modellemesi

yardımla iki grubun alanlarına olan ilgileri, iş durumları, iş güvenlikleri, yetenekleri, sosyal ve kişisel imajları araştırılmış ve bulunan benzerlik ve farklılıklar bölümü seçmekte kararsız olan öğrenciler için kaynak olarak kullanılmıştır.

Keshishian, Brokavich ve Boone (2010), Eczacılık fakültesinde okuyan ve okumayan üniversite öğrencilerinin bölüm tercih sonuçları ve sonuçları etkileyen motivasyon faktörlerinin bulunması amacıyla zorunlu konuşma kursuna kayıt olan 618 birinci ve ikinci sınıf öğrencisi üzerinde araştırma yapmışlardır. Araştırmanın sonucunda: Afrikalı-Amerikalı ve İspanyol öğrencilerin Asyalı-Amerikalı öğrencilere göre Eczacılık fakültesini daha az tercih ettikleri, Eczacılık fakültesi öğrencilerinin diğer fakülte öğrencilerine oranla bilim ve matematiğe daha yatkın oldukları ve öğrencilerin etnik kökenlerinin eczacılık mesleğini seçmelerinde etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Mitchell (2006), üniversite bölüm tercihlerinin belirleyicileri ve etkileri üzerinde yoğunlaşmış ve diğer çalışmalarda eksik görülen bazı sorulara yanıt aramıştır. Bu sorular; “İş teklifi alma ve beklenen kazancı elde etme olasılığı seçkin bir üniversitede bölüm tercihinin nasıl etkilemektedir”, “Bölüm tercihi borçlanma davranışı gibi diğer üniversite kararları üzerinde etkili midir”, “İkinci bir bölüm tercihi yapmanın öğrencinin kazancına etkisi nedir” ve “Erkek ve kadınların bölüm tercih tanımları yapılırken diğer soruların cevapları nasıl değişmektedir” olarak belirlenmiştir. Çalışmanın sonucunda; “Beklenen Kazancı” öğrencilerin bölüm tercihlerini etkilediği ve “İş Teklifi Alma” ile “Beklenen Kazancı Elde Etme Olasılığı”nın “Seçkin Bir Üniversitede Bölüm Tercihi Yapma” ile pozitif ilişkili olduğu bulunmuştur.

Polachek (1978), yaptığı çalışmada beklenen işgücü taahhüdünün çalışmanın herhangi bir alanındaki ekonomik ödülleri etkileyebileceğini savunmuş; erkekler ve kadınların seçtikleri bölümler arasındaki değişikliğin optimal insan sermayesi yatırımında belirgin farklılık gösterebildiğini ve bu durumun birçok işverenin çalışanlarını seçerken cinsiyet ayrımı yapıyor olmasını makul kılacağını, iş gücüne katılan kadınların düşük yetenekli oldukları veya en az maliyetle işe alınmak istedikleri gibi düşüncelerin cinsiyete göre bölüm seçim farklılıklarına etki etmediğini belirtmiştir.

X Wang (2013); sosyal bölümler, teknoloji, mühendislik ve matematik bölümlerinde öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinin bölüm tercihlerinin kavramsal çatısını test etmek için kariyer teorisi ve yükseköğrenim literatürünü esas alarak bir çalışma yapmıştır.

Çalışmada kullanılan çoklu grup yapısal eşitlik analizi ile matematik başarısındaki heterojen etkilere ve öğrencilerin ait oldukları ırkların matematik ve bilime karşı tutumlarına değinilmiştir. Analiz sonucunda: beyaz öğrencilerin azınlık ırka mensup öğrencilere göre bu bölümlere daha olumlu baktığı; bölümlere girme amacının, öğrencilerin lise matematik dersindeki başarısından, akademik iletişim ile finansal destek alımı gibi kazanımlardan ve bireysel inançlardan doğrudan etkilenmekte olduğu bulunmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMADA KULLANILAN İSTATİSTİK ANALİZ YÖNTEMLERİ

Bu bölümde araştırmanın uygulama kısmında kullanılan istatistik analiz yöntemlerinden olan iki grubun mukayesesi, tek yönlü varyans analizi, güvenilirlik analizi, korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizi özetlenmeye çalışılacaktır.

3.1. İKİ GRUBUN MUKAYESESİ (BAĞIMSIZ ÖRNEKLER) YÖNTEMİ

İki grubun mukayesesi yöntemi için iki populasyon ortalamalarının sırasıyla μ_1 ve μ_2 , varyansları ise σ_1^2 ve σ_2^2 olduğu; birinci ve ikinci populasyonlardan sırasıyla örnek genişlikleri n_1 ve n_2 örneklerin alındığını, söz konusu örneklerin ortalamaları da sırasıyla $\bar{X}_1$ ve $\bar{X}_2$ olduğu varsayıldığında;

- (a) Örneklerin alındığı populasyonların varyanslarının bilindiği fakat eşit olmadığı durumda uygulanacak test istatistiği,

$$z = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2) + (\mu_1 - \mu_2)}{\sqrt{\frac{\sigma_1^2}{n_1} + \frac{\sigma_2^2}{n_2}}} \quad (3.1)$$

olur.

- (b) Buna karşın varyansları birbirine eşit olduğunda (3.1) formül,

$$z = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2) - (\mu_1 - \mu_2)}{\sqrt{\sigma^2 \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}} \quad (3.2)$$

olur.

- (c) Ancak, $n_1 + n_2 < 30$ ve σ_1^2 ile σ_2^2 eşit ve bilinmediğinde uygulanacak test istatistiği,

$$t_{n_1+n_2-2} = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2) - (\mu_1 - \mu_2)}{\sqrt{S^2 \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}} \quad (3.3)$$

olur.

Yukarıdaki formüldeki n_1 ,

$$\bar{X}_1 = \frac{\sum_{i=1}^{n_1} X_{1i}}{n_1}, \quad (3.3a)$$

$$\bar{X}_2 = \frac{\sum_{i=1}^{n_2} X_{2i}}{n_2}, \quad (3.3b)$$

$$S^2 = \frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2}, \quad (3.3c)$$

$$S_1^2 = \frac{\sum_{i=1}^{n_1} X_{1i}^2 - \left(\frac{\sum_{i=1}^{n_1} X_{1i}}{n_1}\right)^2}{n_1 - 1}, \quad (3.3d)$$

$$S_2^2 = \frac{\sum_{i=1}^{n_2} X_{2i}^2 - \left(\frac{\sum_{i=1}^{n_2} X_{2i}}{n_2}\right)^2}{n_2 - 1} \quad (3.3e)$$

olur.

$n_1 + n_2 - 2$ = Serbestlik Derecesi,

Hipotezler,

$$H_0: \mu_1 - \mu_2 = 0$$

$$(a)H_1: \mu_1 - \mu_2 \neq 0$$

veya

$$(b)H_1: \mu_1 - \mu_2 > 0$$

veyahut

$$(c)H_1: \mu_1 - \mu_2 < 0$$

şeklinde kurulur.

H_0 hipotezinin doğru olduğu kabul edilerek test istatistiği değeri hesaplanır ve test istatistiğinin mutlak değeri cetvelden (z veya t) büyük ise H_0 hipotezi red edilir aksi

takdirde red edilmez. Sonuçta, H_0 hipotezinin red edilmesi veya edilmemesi durumunda yorum yapılır.

3.2. VARYANS ANALİZİ

Bir veya iki parametre arasındaki fark için kurulan hipotezler ya z ya da t-test istatistikleri yardımıyla kontrol edilirler. Bu sayı ikiden fazla olduğunda sözü edilen istatistikler etkili olmamalarının yanında birçok durumda geçerli değildirler. Ayrıca iki muameleyi veya iki grubu mukayese etmek amacıyla kurulan denemeler ikiden fazla grubu mukayese etmek amacıyla kurulan denemelere göre daha basit olmaktadır. Örneğin, dört muamele ortalamayı, yani $\mu_1, \mu_2, \mu_3, \mu_4$ 'yi ikişerli mukayese etmek istersek;

(1) $\mu_1-\mu_2$; (2) $\mu_1-\mu_3$; (3) $\mu_1-\mu_4$; (4) $\mu_2-\mu_3$; (5) $\mu_2-\mu_4$ ve (6) $\mu_3-\mu_4$

Bunlar için t test istatistiği altı defa uygulanmalıdır. Ancak dört muameleyi aynı anda mukayese etmede t test istatistiği geçerli değildir. İstatistikte hem denemeyi zenginleştirmek hem de ikiden fazla ortalamayı aynı anda mukayese etmede uygulanan bir yöntem vardır. Bu yöntem Varyans Analizi Yöntemi denir. Varyans analizinin esası, denemede elde edilen verilerin veya sayısal değerlerin genel ortalamadan olan ayrılış kareler toplamını bu ayrılışlara sebep olan faktörlere göre kısımlara ayırmak ve analiz etmektir. Varyans analizi ile ilgili varsayımlar şunlardır;

(a)Varyans analizi için yazılan model şansa bağlı veya sabit veyahut karışık bir model olma zorunluluğu vardır.

(b)Normallik varsayımı

(c)Hata varyanslarının homojenliği varsayımı

(d)Toplanabilirlik varsayımıdır.

Bir veri grubuna varyans analiz yönteminin uygulanabilmesi için gerek ve yeter koşul sürekli özellik göstermesidir. Eğer veriler sürekli özellik göstermiyor ise bu verilere süreklilik kazandırmak için transformasyonlar veya dönüşümler yapılır. Örneğin;

$\sqrt{x}$, $\log x$, $\arcsin x$ ... gibi

Ayrıca varyans analizi için hazırlanan tablolara varyans analizi tablosu denir. Kısaca “VAT” tır. En basit varyans analizi Tek-Yönlü Varyans Analizi olup verilerin tek bir özelliğe göre aşağıda verilen şekilde sınıflandırıldığı durumda uygulanır.

Tablo 3.1: Varyans Analizi Tablosunda Verilerin Sıralanışı

Özellik		Σ	Gözlem Sayısı	Ortalama
1	$X_{11} X_{12} \dots X_{1n_1}$	$X_{1.}$	n_1	$\bar{X}_{1.}$
2	$X_{21} X_{22} \dots X_{2n_2}$	$X_{2.}$	n_2	$\bar{X}_{2.}$
3	$X_{31} X_{32} \dots X_{3n_3}$	$X_{3.}$	n_3	$\bar{X}_{3.}$
.	.	.	.	$\bar{X}_{3.}$
.	.	.	.	.
.	.	.	.	$\bar{X}_{k.}$
k	$X_{k1} X_{k2} \dots X_{kn}$	$X_{k.}$	n_k	$\bar{X}_{k.}$
	Genel Toplam	$X_{..}$	$n = \sum_{i=1}^k n_i$	
	Genel Ortalama	$\bar{X}_{..}$		

$$(X_{ij} - \bar{X}_{..}) = (X_{ij} - \bar{X}_{i.}) + (\bar{X}_{i.} - \bar{X}_{..}) \quad (3.4)$$

Bu eşitliğin her iki tarafının karesi alınır, gerekli işlemler yapıp i ile j yerine toplanırsa aşağıdaki eşitlik elde edilir.

$$\sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_i} (X_{ij} - \bar{X}_{..})^2 = \sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_i} (X_{ij} - \bar{X}_{i.})^2 + \sum_{i=1}^k n_i (\bar{X}_{i.} - \bar{X}_{..})^2 \quad (3.5)$$

Genel Kareler
Gruplar İçi
Gruplar Arası

Toplamı (GKT)
Kareler Toplamı
Kareler Toplamı

(GİKT) veya
(GAKT)

Hata Kareler Toplamı

(HKT)

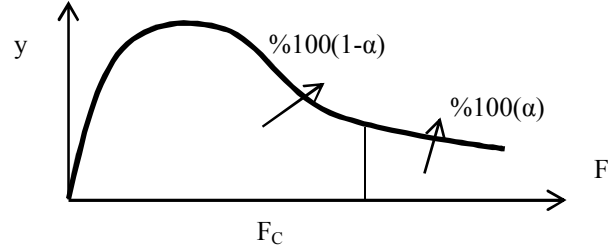
$$F_{k-1, n-k} = \frac{\frac{GAKT}{k-1}}{\frac{HKT}{n-k}} = \frac{GAKO}{HKO} = \frac{\sum_{i=1}^k n_i (\bar{X}_{i.} - \bar{X}_{..})^2}{\sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_i} (X_{ij} - \bar{X}_{i.})^2} \quad (3.6)$$

Hipotezler,

$$H_0: \sigma_{ana}^2 = 0$$

$$H_1: \sigma_{ana}^2 > 0$$

$F_c = F_{\alpha, k-1, n-k}$ değerine cetvelden bakılmakta ve $F_H > F_c$ ise H_0 hipotezi reddedilir.

Şekil 3.1: F Testinin Varyans Analizinde Uygulanması

Eğer H_0 reddedilirse grup ortalamalarının birbirinden farklı olduğu, H_0 reddedilmezse farklı olmadığı sonucu çıkar.

Eğer grup ortalamaları birbirinden farklı ise hangi grubun birbirinden farklı olup olmadığını belirlemede uygulanan test Duncan testidir.

(3.5) formülünün uygulamada kullanılması zor olduğu için hesaplama veya uygulamada kullanılan diğer formüllerin verilmesi yerinde olur.

$$(a) \text{Genel Kareler Toplamı (GKT)} = \sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_i} (X_{ij} - \bar{X}_{..})^2$$

$$= \sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_i} X_{ij}^2 - \frac{(\sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_i} X_{ij})^2}{n}$$

Böylece,

$$\text{GKT} = \sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_i} X_{ij}^2 - \frac{(X_{..})^2}{n} \quad (3.7)$$

$$(b) \text{Gruplar Arası Kareler Toplamı (GKT)} = \sum_{i=1}^k n_i (X_{i.} - \bar{X}_{..})^2$$

$$= \left(\sum_{i=1}^k \frac{X_{i.}^2}{n_i} - \frac{(X_{..})^2}{n} \right) \quad (3.8)$$

$$(c) \text{Hata Kareler Toplamı: H.K.T.} = \left(\sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_i} X_{ij}^2 - \sum_{i=1}^k \frac{X_{i.}^2}{n_i} \right) \quad (3.9)$$

- Genel Kareler Toplamı (GKT), Gruplar Arası Kareler Toplamı (GAKT) ve Hata Kareler Toplamı (HKT) nin toplamına eşittir.

“Varyans Analizi Tablosu (VAT)” aşağıda verilmektedir:

Tablo 3.2: Varyans Analizi Tablosu (VAT)

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F
Gruplar Arası (GA)	k-1	(b)	$\frac{b}{k-1} = A$	$\frac{A}{B}$
Hata	n-k	(c)	$\frac{c}{n-k} = B$	---
Genel	n-1	(a)	---	---

$$F_{k-1, n-k} = \frac{A}{B} = F_H$$

Hipotezler

$$H_0: \sigma_{ana}^2 = 0$$

$$H_1: \sigma_{ana}^2 > 0$$

$$F_c = F_{\alpha, k-1, n-k} = F_c$$

$F_H > F_c$ ise H_0 red edilir. Hangi grubun birbirinden farklı olup olmadığını Duncan veya Tukey testi uygulanır.

3.3. GÜVENİLİRLİK ANALİZİ

Güvenilirlik değeri, bir ölçme aracının tekrarlanan ölçümlerde aynı sonucu verme derecesinin göstergesidir. Güvenilirlik analizini gerçekleştirmek için (0) ile (1) arasında değer alan “(Cronbach) Alfa Katsayısı”nın hesaplanması gerekmektedir. Hesaplanan katsayı, birime ait toplam skorun ölçekteki her bir soruya ait puanların toplanması ile elde edilen ölçeklerde, soruların benzerliğini ya da yakınlığını ortaya koymaktadır. Katsayıya bağlı olarak ölçüğün güvenilirliği aşağıdaki gibi yorumlanmaktadır (Çilingir, 2014):

$0.0 \leq \alpha \leq 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir,

$0.40 \leq \alpha \leq 0.60$ ise ölçek güvenilirliği düşük,

$0.60 \leq \alpha \leq 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilir ve

$0.80 \leq \alpha \leq 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir.

3.4. KORELASYON ANALİZİ

İki veya daha çok değişken arasındaki bağıntının yönünü (pozitif, negatif) ve derecesini (güçlü ilişki, ilişki yok, zayıf ilişki) belirlemek için kullanılan bir analiz yöntemidir (Dilek, İşçi ve Göktaş, 2010: 186).

İki değişken arasında birlikte değişmenin ölçüsü olan korelasyon katsayısının “r” büyüklüğü (+1) ile (-1) arasında değişmekte ve aldığı değere göre yorum yapılabilmektedir. Katsayının (-1) olması değişkenler arasında negatif yönlü mükemmel bir doğrusal ilişkiyi gösterirken, (+1) olması pozitif yönlü doğrusal bir ilişkiyi göstermektedir. Katsayının (0) olması ise iki değişken arasında doğrusal bir ilişkinin olmadığını göstermektedir (Yıldız ve Bircan, 2006: 316).

İki değişken arasındaki korelasyon katsayısı (r) aşağıdaki gibi yorumlanmaktadır (Çilingir, 2014):

0,00 – 0,25 ise ölçekler arasındaki ilişki çok zayıf,

0,26 – 0,49 ise ölçekler arasındaki ilişki zayıf,

0,50 - 0,69 ise ölçekler arasındaki ilişki orta,

0,70 – 0,89 ise ölçekler arasındaki ilişki yüksek ve

0,90 – 1.00 ise ölçekler arasındaki ilişki çok yüksektir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÖĞRENCİLERİN BÖLÜM TERCİHLERİNİN BELİRLEYİCİLERİ VE SONUÇLARINA YÖNELİK TEORİK BİR MODELİN KORELASYON, VARYANS ANALİZLERİ VE BAĞIMSIZ ÖRNEKLEM t TESTİ YARDIMIYLA İNCELENMESİ

4.1. ARAŞTIRMANIN KONUSU ve AMACI

Bu çalışma; bölüm tercihinin kişilik ve aile yapısı gibi mikro faktörler ile sosyal çevre hatta ülkedeki güncel olaylar gibi makro faktörlerden etkilenebileceği temel düşüncesiyle, başta öğrenciler olmak üzere, onların ailelerini hatta uzun vadede ülkenin geleceğini etkileyebilecek tercih kararını “Korelasyon, Varyans Analizleri ve Bağımsız örneklem t Testleri” yardımı ile incelemeyi amaçlamaktadır. Böylece, öğrencilerin bölüm tercih hatalarından kaynaklanan tüm problemlerin çözülmesine yardımcı olunmaya çalışılacaktır.

4.2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI ve KISITLARI

Çalışmanın uygulama yeri olarak “Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi (OKÜ)” seçilmiştir. Bu kurumun seçilmesinin iki temel nedeni bulunmaktadır. Nedenlerden ilki; çalışmanın yazarı olarak, aynı zamanda, OKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsüne bağlı Araştırma Görevlisi kadrosunda görev yapılmakta olduğu için çalışılan kurumun hem ulaşım hem de bilgi sağlama açılarından diğer kurumlara göre daha elverişli olacağına düşünülmesidir. İkinci neden ise; kurumun yeni olmasının çalışmanın orijinalliğine katkı sağlayacağına inanılmasıdır.

Araştırma; OKÜ’nün Fen Edebiyat, İktisadi ve İdari Bilimler ile Mühendislik Fakültelerinin açık bölümlerinin 2., 3. ve 4. sınıflarında öğrenim görmekte olan 433 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Birinci sınıf öğrencileri üniversite ortamı ile yeni tanıştıkları için farkındalık düzeylerinin düşük olacağı kanaatine varılmış ve bu öğrenciler çalışmaya dahil edilmemiştir.

4.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ ve VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırma için veri toplama yöntemlerinden anket kullanılmıştır. Anket; Scopus ve Proquest gibi veri tabanlarından ulaşılan makaleler, yerli ve yabancı elektronik kitaplar ile üniversitelerin öğrenci memnuniyet anketlerinden elde edilen bilgiler derlenerek elde

edilmiştir. Ankete verilecek cevaplar açık uçlu, seçenekli ve beşli likert tipi ölçeğe göre hazırlanmıştır.

Veriler, 1-30 Mayıs 2014 tarihleri arasındaki dönemde basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle yüz yüze görüşme ile toplanmış ve “SPSS 18.0” yardımı ile çözümlenmiştir.

Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik özellikler ile ilgili maddeler, ikinci bölümde bölüm tercihi ve tercih sonuçları ile ilgili maddeler bulunmaktadır. Demografik sorular öğrencinin okuduğu fakülte, bölüm, sınıf, öğrenim türü, sınavı kazanma yılı, yaşı, cinsiyeti, ikamet yeri, seçtiği bölümün kaçınıcı tercihi olduğu, kaç tercih yaptığı, seçtiği bölüm ve üniversite hakkında bilgisi olup olmadığı konularında bilgi toplamayı içeren sorulardan oluşmaktadır.

İkinci bölümdeki sorular öğrencinin bölüm tercihinin belirleyicileri olabilecek kişilik yapısı, kişilik faktörleri, ailesel faktörler ve çevresel faktörlere ilişkin yargılardan oluşan likert sorulardan meydana gelmiştir. En bilinen ölçeklerden biri olan likert ölçeğinde yer alan ifadeler “kesinlikle katılmıyorum (1)”, “katılmıyorum (2)”, “kararsızım (3)”, “katılıyorum (4)”, ve “kesinlikle katılıyorum (5)” değerlerine karşılık gelmektedir.

Ankette yer alan bölüm tercihi ve tercih sonuçları ile ilgili maddeler “Bölüm Tercihinin Belirleyicileri, Bölüm Tercihinden Memnuniyet, Bölüm Tercihinden Memnuniyetin Sonuçları” ana başlıkları altında toplanmıştır. Kişisel Faktörler, “Kişilik Yapıları, Beklentiler, Zorunluluklar”; Ailevi Faktörler, “Destek, Müdahale Eksikliği”; Çevresel Faktörler, “Arkadaşlar ile İletişim, Çevre ile İletişim” alt başlıklarını ve bu alt başlıklara ait önermeleri içermektedir. Bölüm Tercihinden Memnuniyet başlığı üç önermeyi kapsamaktadır. Bölüm Tercihinden Memnuniyetin Sonuçları; “Bölüm Değiştirme Eğilimi, Başarı” alt başlıklarını ve bu alt başlıklara ait önermeleri içermektedir.

Ankette yer alan demografik maddeler ve bunların ölçümlerini gösteren tablo aşağıda yer almaktadır:

Tablo 4.1: Demografik Değişkenler ve Ölçümleri

Demografik Değişkenler	Ölçümleri
Fakülte	“Fen Edebiyat (1)”, “İİBF (2)”, “Mühendislik (3)”
Bölüm	“Biyoloji (1)”, “Kimya (3)”, “İşletme (4)”, “YBS (5)”, “Elektrik Elektronik Mühendisliği (6)”, “Enerji Sistemleri Mühendisliği (7)”, “Gıda Mühendisliği (8)”, “Makine Mühendisliği (9)”, “Türk Dili (10)”, “İnşaat Mühendisliği (11)”, “Kimya Mühendisliği (12)”
Öğretim Türü	“1. Öğretim (1)”, “2. öğretim (2)”
Sınıf	“2. Sınıf (1)”, “3. Sınıf (2)”, “4. Sınıf (3)”
Yaş	“18-22 arası (1)”, “23 ve üzeri (2)”
Cinsiyet	“Erkek (1)”, “Kadın (2)”
İkamet Yeri	“Osmaniye (1)”, “Osmaniye Dışı (2)”
Sınavı Kazanma Yılı	“1. (1)”, “2. (2)”, “3. (3)”, “4 ve üstü (4)”
Son Sınavdaki Tercih Sayısı	“1-5 (1)”, “6-10 (2)”, “11-15 (3)”, “16 ve üstü (4)”
Tercihlerindeki Farklı Bölüm Sayısı	“1-5 (1)”, “6-10 (2)”, “11-15 (3)”, “16 ve üstü (4)”
Bölümleri Hakkında Ön Bilgileri	“Evet (1)”, “Hayır (2)”
OKÜ Hakkında Ön Bilgileri	“Evet (1)”, “Hayır (2)”
Tercihlerinde OKÜ’nün sırası	“1-5 (1)”, “6-10 (2)”, “11-15 (3)”, “16 ve üstü (4)”
OKÜ’yü tercih nedenleri	“İkamet ettiğim ile olan yakınlığı (1)”, “İstedğim bölümü içeren sayılı üniversitelerden birisi olması (2)”, “OKÜ hakkında olumlu düşüncelere sahip olmam (3)”, “Puanımın OKÜ’ye yeteceğini düşünmem (4)”, “Aile, arkadaş ve çevreden etkilenmem (5)”
Kişilik Yapıları	“Genelde gerçekçi davranırım (1)”, “Sanata karşı yoğun ilgi duymaktayım (2)”, “Gezmekten ve yeni insanlarla tanışmaktan hoşlanırım (3)”, “Paylaşmayı severim (4)”, “Merak ettiğim her şeyi mutlaka öğrenmeye çalışırım (5)”, “İnsanları iyi analiz ettikten sonra onlara yaklaşmaya çalışırım (6)”

Çalışmanın başında Fen Edebiyat Fakültesi Fizik bölümü “(2)” olarak kodlanmış ancak Fizik bölümü öğrencilerine ulaşamadığı için bu kod atlanmış ve Kimya bölümü ile kodlamaya devam edilmiştir.

Araştırmada, öğrencilerin bölüm memnuniyetine etki eden faktörler, değişkenler ve önermeleri tabloda gösterilmiştir:

Tablo 4.2: Çalışmada Kullanılan Faktörler ve Önergeleri

Faktörler	Kategoriler	Önergeler
Kişisel Faktörler (KF)	Kişilik Yapıları (KY)	İlgi duyduğum alanlara yakın olması
		Sahip olduğum yetenekleri kullanabilmeme imkan sağlaması
		Kişilik özelliklerime uygun olması
Kişisel Faktörler (KF)	Beklentiler	İşsiz kalmama olasılığımın yüksek olması
		Sahip olabileceğim mesleklerin çalışma saatlerinin esnek olması
		Sahip olabileceğim mesleklerin maddi getirilerinin yüksek olması
		Sahip olabileceğim mesleklerin sosyal imkanlarının geniş olması
		Sahip olabileceğim mesleklerde ilerleme imkanlarının olması
	Zorunluluklar	Lisede okuduğum alan nedeniyle bu bölümü seçtim.
		Lisenin türü nedeniyle bu bölümü seçtim
	Yükseköğretime geçiş sisteminden dolayı bu bölümü seçtim	
Ailevi Faktörler (AF)	Destek	Ailemin benimle konuşması ve bana tavsiyeler vermesi
		Ailemin bölümleri araştırmam için beni teşvik etmesi
		Ailemin kararına saygı duyacaklarını bildirmesi
	Müdahale Eksikliği	Ailemin mesleki geleceğim ile gerçek anlamda ilgilenmemesi
		Ailemin bölümler hakkında az bilgisi olduğu için destek olamaması
		Ailemin iş yoğunluğundan dolayı destek olamaması
Çevresel Faktörler (CF)	Arkadaşlar ile İletişim	Tercihimde arkadaşlarımın düşüncelerini dikkate aldım
		Tercihimde arkadaşlarımın bölüm tercihlerini dikkate aldım
		Tercihimde arkadaşlarımın üniversite tercihlerini dikkate aldım
	Çevre ile İletişim	Tercihimde öğretmenlerimin düşüncelerini dikkate aldım
		Tercihimde örnek aldığım kişinin mesleğini dikkate aldım
		Sececeğim mesleğin toplumdaki yerini dikkate aldım.

4.4. VERİLERİN ANALİZİ

Çalışmanın uygulama bölümünde, öğrencilerin bölüm tercihini etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla ankete katılan bireylerin, analiz sonucunda elde edilen frekans tabloları ile demografik özellikleri sunulacak, hipotez testleriyle ve bölüm memnuniyetiyle ilgili ortaya konacak varsayımlar sınanacak ve öğrencilerin bölüm tercihine yönelik değerlendirmeler yapılarak önerilerde bulunulacaktır.

4.4.1. Güvenilirlik Analizi

Araştırmada uygulanan anket formunda bölüm tercihinde etkili olduğu düşünölen kişilik yapısı, kişisel faktörler, ailevi faktörler ve çevresel faktörler olarak tanımlanan likert sorulardan oluşan gruplar için güvenilirlik analizi sonucunda elde edilen Cronbach Alpha değerleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 4.3: Faktörlerin Güvenilirlik (α) Değerleri

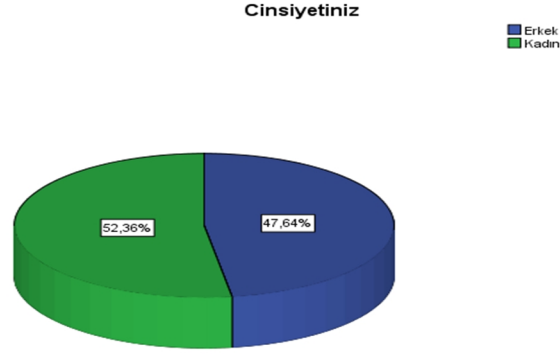
FAKTÖRLER	Soru Sayısı	Cronbach Değerleri
Kişilik Yapıları (KY)	6	0.878
Kişisel Faktörler (KF)	11	0.769
Ailevi Faktörler (AF)	6	0.489
Çevresel Faktörler (CF)	6	0.825

Güvenilirlik değerleri tablosu incelendiğinde kişilik yapıları ölçeği için güvenilirlik düzeyi 0.878, kişisel faktörler ölçeği için güvenilirlik düzeyi 0.769, ailevi faktörler ölçeği için güvenilirlik düzeyi 0.489, çevresel faktörler ölçeği için güvenilirlik düzeyi 0.825 olarak hesaplanmıştır. Bu çerçevede ölçeklerin güvenilirlik düzeylerinin % 48,9 ile % 87,8 arasında değişim gösterdiği görölmektedir. Aralık farkı çok olsa da araştırmada kullanılan ölçeklerin ortalama güvenilirliği %74,02 olduğundan ölçek oldukça güvenilirdir.

4.4.2. Değişkenlerin Frekansları

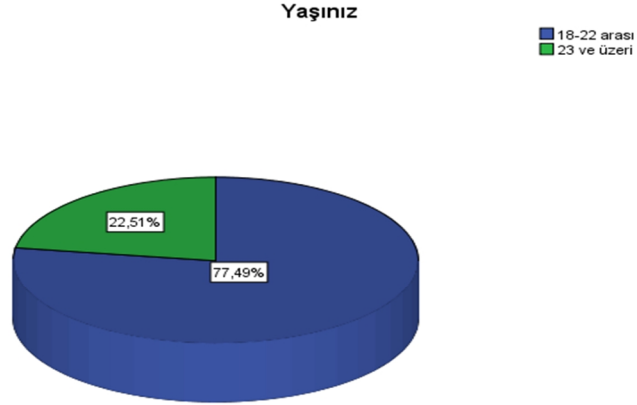
Öğrencilerin bölüm tercihlerinde etkili olan faktörlerin incelendiği çalışmanın bu bölümünde, bireylerin hem demografik özellikleri hem de bölüm tercihleri ve tercihlerinde etkili olan faktörler hakkında elde edilen bilgiler sunulacaktır.

Ankete katılanların %52,36'sı kadın, %47,64'ü erkektir.

Şekil 4.1: Cinsiyet Dağılımı

Öğrencilerin %77,49'u 18-22 yaş arasındayken, %22,51'i 23 ve üzeri yaşıdır.

Şekil 4.2: Yaş Dağılımı

Tablo 4.4, araştırmaya katılan öğrencilerin fakülte dağılımlarını göstermektedir. Tablodan görülebileceği gibi, öğrencilerin %21'i (91 kişi) Fen-Edebiyat, %30,5'i (132 kişi) İİBF, %48,5'i (210 kişi) Mühendislik Fakültesindedir. Araştırma yapılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun Mühendislik Fakültesinde okuduğu görülmektedir.

Tablo 4.4: Fakülte Dağılımı

Fakülte	Frekans	Yüzde
Fen Edebiyat	91	21,0
İİBF	132	30,5
Mühendislik	210	48,5
Toplam	433	100,0

Tablo 4.5, araştırmaya katılan öğrencilerin öğretim türü dağılımlarını göstermektedir. Tablodan görülebileceği gibi, öğrencilerin %68,1'i (295 kişi) 1. öğretim, %31,9'u (138 kişi) 2. öğretimdedir. Araştırma yapılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun 1. öğretimde okuduğu görülmektedir.

Tablo 4.5: Öğretim Türü Dağılımı

Öğretim Türü	Frekans	Yüzde
1.öğretim	295	68,1
2.öğretim	138	31,9
Toplam	433	100,0

Tablo 4.6, araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf dağılımlarını göstermektedir. Tablodan görülebileceği gibi, öğrencilerin %51,5'i (223 kişi) 2. sınıf, %32,6'sı (141 kişi) 3. sınıf, %15,9'u (69 kişi) 4. sınıftadır. Araştırma yapılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun 2. sınıfta okuduğu görülmektedir.

Tablo 4.6: Sınıf Dağılımı

Sınıf	Frekans	Yüzde
2.sınıf	223	51,5
3.sınıf	141	32,6
4.sınıf	69	15,9
Toplam	433	100,0

Tablo 4.7, araştırmaya katılan öğrencilerin ikamet yeri dağılımlarını göstermektedir. Tablodan görülebileceği gibi, öğrencilerin %50,8'i (220 kişi) Osmaniye'de, %47,6'sı (206 kişi) Osmaniye dışındadır. Araştırma yapılan öğrencilerden 7 tanesi ikamet yeri ile ilgili soruya yanıt vermediği için sistemde kayıp olarak adlandırılmakta ve kalan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun Osmaniye'de ikamet ettiği görülmektedir.

Tablo 4.7: İkamet Yeri Dağılımı

İkamet Yeri	Frekans	Yüzde
Osmaniye	220	50,8
Osmaniye dışı	206	47,6
Toplam	426	98,4
Kayıp	7	1,6
	433	100,0

Tablo 4.8, araştırmaya katılan öğrencilerin sınavı kaçınıcı girişte kazandıklarına ait dağılımları göstermektedir. Tablodan görülebileceği gibi, öğrencilerin %37,9'u (164 kişi) 1. %46,9'u (203 kişi) 2., %11,5'i (50 kişi) 3., %3,5'i (15 kişi) 4 ve üstündeki girişlerinde sınavı kazanmışlardır. Araştırma yapılan öğrencilerden 1 tanesi sınavı kaçınıcı girişte kazandığı ile ilgili soruya yanıt vermediği için sistemde kayıp olarak adlandırılmakta ve kalan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun 2. girişlerinde sınavı kazandıkları görülmektedir.

Tablo 4.8: Sınavı Kaçınıcı Girişte Kazandıklarına Ait Dağılım

Sınavı Kazanma Yılı	Frekans	Yüzde
1.	164	37,9
2.	203	46,9
3.	50	11,5
4 ve üstü	15	3,5
Toplam	432	99,8
Kayıp	1	,2
	433	100,0

Tablo 4.9, araştırmaya katılan öğrencilerin tercihlerinde kaç farklı bölüm olduğuna ait dağılımları göstermektedir. Tablodan görülebileceği gibi, öğrencilerin %74,1'i (321 kişi) 1-5. %18,2'si (79 kişi) 6-10, %3,2'si (14 kişi) 11-15, %2,1'i (9 kişi) 16 ve üstünde bölümü işaretlemişlerdir. Araştırma yapılan öğrencilerden 10 tanesi tercihlerinde kaç farklı bölüm olduğu ile ilgili soruya yanıt vermediği için sistemde kayıp olarak adlandırılmakta ve kalan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun tercihlerinde 1-5 arası bölüm olduğu görülmektedir.

Tablo 4.9: Tercihlerinde Kaç Farklı Bölüm Olduğuna Ait Dağılım

Tercihteki Bölüm Sayısı	Frekans	Yüzde
1-5	321	74,1
6-10	79	18,2
11-15	14	3,2
16 ve üstü	9	2,1
Toplam	423	97,7
Kayıp	10	2,3
	433	100,0

Tablo 4.10, araştırmaya katılan öğrencilerin bölümleri hakkında ön bilgilerine ait dağılımları göstermektedir. Tablodan görülebileceği gibi, öğrencilerin %79'u (342 kişi) evet, %20,8'i (90 kişi) hayır yanıtını vermiştir. Araştırma yapılan öğrencilerden 1 tanesi bölümleri hakkında ön bilgileri olup olmadığı ile ilgili soruya yanıt vermediği için sistemde kayıp olarak adlandırılmakta ve kalan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun bölümleri hakkında ön bilgileri olduğu görülmektedir.

Tablo 4.10: Bölümleri Hakkında Ön Bilgilerine Ait Dağılım

Bölüm Hk. Ön Bilgi	Frekans	Yüzde
Evet	342	79,0
Hayır	90	20,8
Toplam	432	99,8
Kayıp	1	,2
	433	100,0

Tablo 4.11, araştırmaya katılan öğrencilerin OKÜ hakkında ön bilgilerine ait dağılımları göstermektedir. Tablodan görülebileceği gibi, öğrencilerin %27,3'ü (118 kişi) evet, %71,8'i (311 kişi) hayır yanıtını vermiştir. Araştırma yapılan öğrencilerden 4 tanesi OKÜ hakkında ön bilgileri olup olmadığı ile ilgili soruya yanıt vermediği için sistemde kayıp olarak adlandırılmakta ve kalan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun OKÜ hakkında ön bilgileri olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.11: OKÜ Hakkında Ön Bilgilerine Ait Dağılım

OKÜ Hk. Ön Bilgi	Frekans	Yüzde
Evet	118	27,3
Hayır	311	71,8
Toplam	429	99,1
Kayıp	4	,9
	433	100,0

Tablo 4.12, araştırmaya katılan öğrencilerin tercihlerinde OKÜ'nün kaçınıcı sırada yer aldığına ait dağılımları göstermektedir. Tablodan görülebileceği gibi, öğrencilerin %43,9'u (190 kişi) 1-5, %21,7'si (94 kişi) 6-10, %13,6'sı (59 kişi) 11-15, %18'i (78 kişi) 16 ve üstündeki sıralarda OKÜ'yü tercih etmiştir. Araştırma yapılan öğrencilerden 11 tanesi tercihlerinde OKÜ'nün kaçınıcı sırada olduğu ile ilgili soruya yanıt vermediği için sistemde kayıp olarak adlandırılmakta ve kalan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun OKÜ'yü 1-5 arasında bulunan tercihleri arasına dahil ettiği görülmektedir.

Tablo 4.12: Tercihlerinde OKÜ'nün Kaçınıcı Sırada Yer Aldığına Ait Dağılım

Tercihle OKÜ'nün Sırası	Frekans	Yüzde
1-5	190	43,9
6-10	94	21,7
11-15	59	13,6
16 ve üstü	78	18,0
Toplam	422	97,5
Kayıp	11	2,5
	433	100,0

Tablo 4.13, araştırmaya katılan öğrencilerin son sınavda kaç tercih yaptıklarına ait dağılımları göstermektedir. Tablodan görülebileceği gibi, son sınavda öğrencilerin %11,1'i (48 kişi) 1-5, %13,9'u (60 kişi) 6-10, %21'i (91 kişi) 11-15, %52,7'si (228 kişi) 16 ve üstünde tercih yapmıştır. Araştırma yapılan öğrencilerden 6 tanesi son sınavda kaç tercih yaptıkları ile ilgili soruya yanıt vermediği için sistemde kayıp olarak adlandırılmakta ve kalan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun son sınavda 16 ve üstünde tercih yaptığı görülmektedir.

Tablo 4.13: Son Sınavda Kaç Tercih Yaptıklarına Ait Dağılım

Tercih Sayısı	Frekans	Yüzde
1-5	48	11,1
6-10	60	13,9
11-15	91	21,0
16 ve üstü	228	52,7
Toplam	427	98,6
Kayıp	6	1,4
	433	100,0

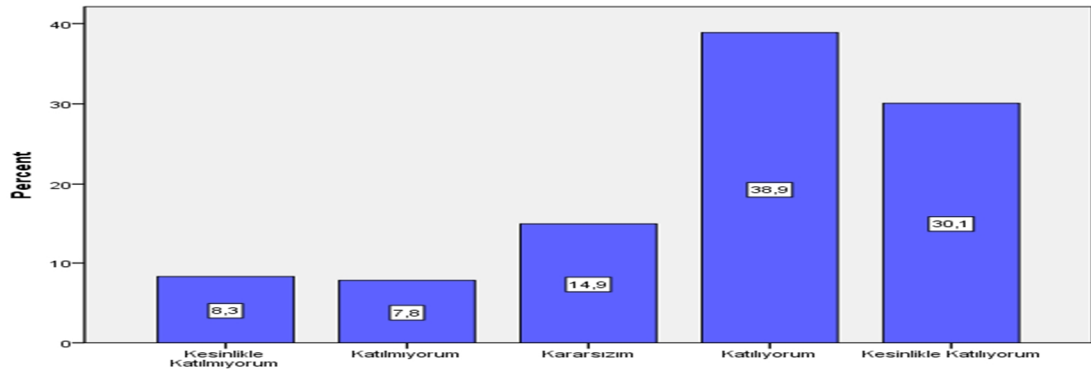
Tablo 4.14, araştırmaya katılan ve OKÜ'yü ilk sıralarda tercih eden öğrencilerin genel tercih nedenine ait dağılımları göstermektedir. Tablodan görülebileceği gibi, öğrencilerin %41,1'i (178 kişi) ikamet ettiği ile olan yakınlığı, %12,5'i (54 kişi) istediği

bölümü içeren sayılı üniversitelerden birisi olması, %1,8'i (8 kişi) OKÜ hakkında olumlu düşüncelere sahip olması, %30,3'ü (131 kişi) puanının OKÜ'ye yeteceğini düşünmesi, %4,6'sı (20 kişi) aile-arkadaş ve çevreden etkilenmesi nedeniyle OKÜ'yü ilk sıralarda tercih etmiştir. Araştırma yapılan öğrencilerden 42 tanesi OKÜ'yü ilk sıralarda tercih etme nedenleri ile ilgili soruya yanıt vermediği için sistemde kayıp olarak adlandırılmakta ve kalan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun OKÜ'yü ikamet ettikleri ile olan yakınlığından dolayı tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 4.14: OKÜ'yü İlk Sıralarda Tercih Edenlerin Genel Tercih Nedenine Ait Dağılım

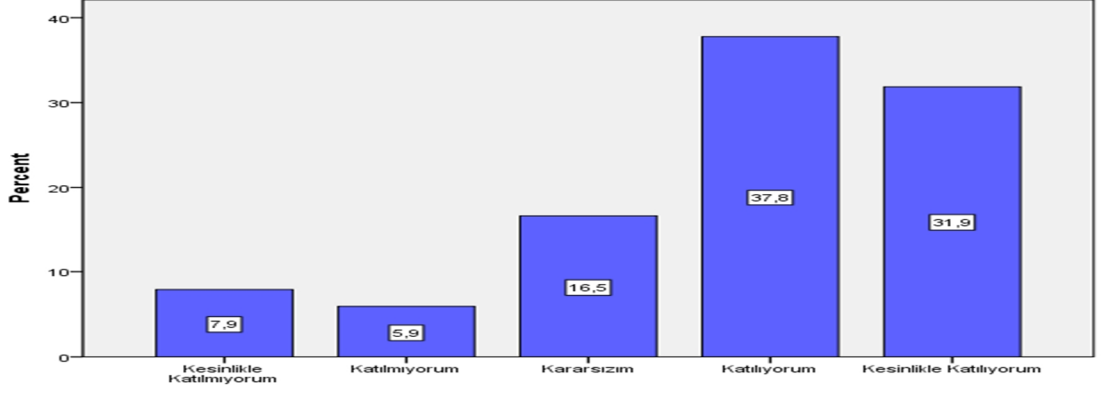
Genel Tercih Nedeni	Frekans	Yüzde
İkamet ettiğim ile olan yakınlığı	178	41,1
İstedğim bölümü içeren sayılı üniversitelerden birisi olması	54	12,5
OKÜ hakkında olumlu düşüncelere sahip olmam	8	1,8
Puanımın OKÜ'ye yeteceğini düşünmem	131	30,3
Aile, arkadaş ve çevreden etkilenmem	20	4,6
Toplam	391	90,3
Kayıp	42	9,7
	433	100,0

Öğrencilere bölümlerinden memnun olup olmadıkları sorulduğunda %38,9'unun "katılıyorum", % 30,1'inin de "kesinlikle katılıyorum" cevabını verdikleri görülmektedir.

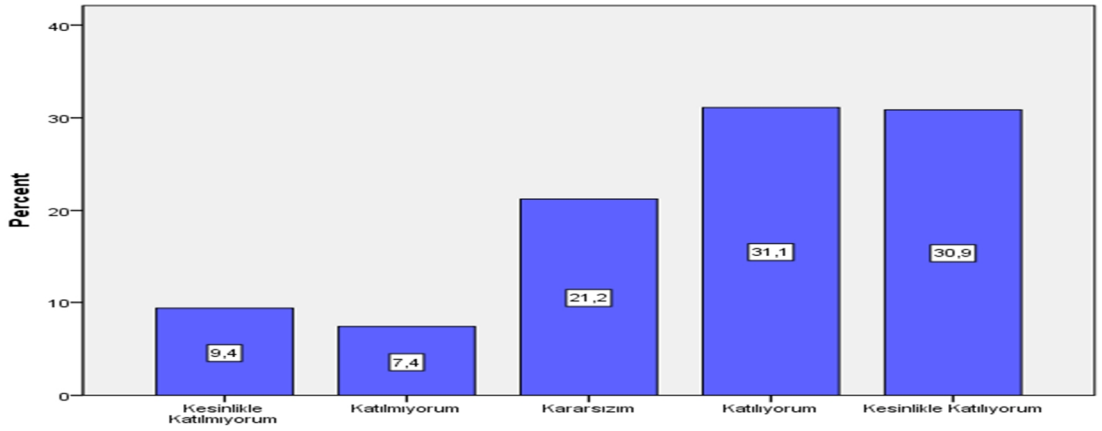
Şekil 4.2: Bölüm memnuniyeti

Öğrenciler, “bölümümü seviyorum” yargısına %37,8 oranında “katılıyorum”, %31,9 oranında da “kesinlikle katılıyorum” yanıtını vermişlerdir.

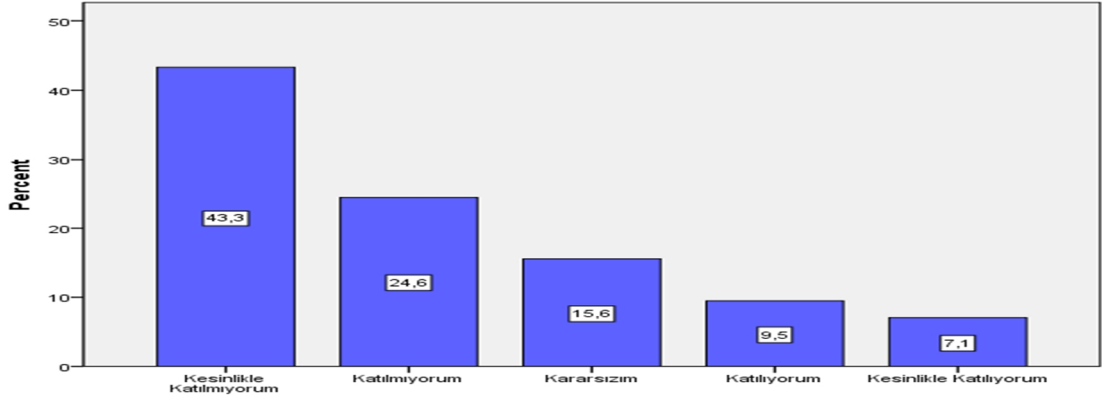
Şekil 3.4: Bölümü sevme durumu

“İyi ki bu bölümü tercih etmişim” yargısına katılımcıların %31,1’i “katılıyorum”, %30,9’u “kesinlikle katılıyorum” cevabını vermiştir.

Şekil 4.4: Bölüm tercihinden memnun olma

“Bölümümü değiştirmek istiyorum” yargısına öğrencilerin %43,3’ü “kesinlikle katılmıyorum” cevabını verirken, %24,6’sı “katılmıyorum” cevabını vermiştir.

Şekil 4.5: Bölümü değiştirme düşüncesi

4.4.3. Çapraz Tablolar

Uygulama kısmının bu bölümünde öğrencilerin üniversitede bölüm seçme davranışlarının demografik özelliklere göre nasıl bir değişim gösterdiği çapraz tablolar yardımıyla incelenecektir.

Cinsiyet ve Osmaniye Korkut Ata Üniversitesini tercih etme nedeni bir arada değerlendirildiğinde kız öğrencilerde “ikamet ettiğim ile olan yakınlığı” seçeneği ilk tercih edilen seçenek olmuştur. Erkek öğrencilerde ise ilk seçenek, “puanımın OKÜ’ye yeteceğini düşünmem” seçeneğidir.

Tablo 4.15: OKÜ’yü İlk Sıralarda Tercih Edenlerin Genel Tercih Nedeninin Cinsiyete göre İncelenmesi

Cinsiyet	OKÜ’yü ilk sıralarda tercih ettiyseniz genel nedenlerini işaretler misiniz?					Toplam
	İkamet ettiğim ile olan yakınlığı	İstediğim bölümü içeren sayılı üniversitelerden birisi olması	OKÜ hakkında olumlu düşüncelere sahip olmam	Puanımın OKÜ’ye yeteceğini düşünmem	Aile, arkadaş ve çevreden etkilenmem	
Erkek	66	27	6	76	11	186
Kadın	108	25	2	53	9	197
Toplam	174	52	8	129	20	383

Tercihlerinizde OKÜ kaçınıcı sıradaydı sorusu cinsiyete göre değerlendirildiğinde, hem erkek hem de kız öğrencilerde 1-5 arasındaydı seçeneği tercih edilmiştir.

Tablo 4.16: OKÜ’yü İlk Sıralarda Tercih Edenlerin Tercih Sırasının Cinsiyete göre İncelenmesi

Cinsiyet	Tercihlerinizde OKÜ kaçınıcı sıradaydı?					Toplam
	1-5	6-10	11-15	16 ve üstü	5	
Erkek	73	50	28	44	1	196
Kadın	112	44	30	32	0	218
Toplam	185	94	58	76	1	414

Seçtiğiniz bölümün ilgi alanına yakın olup olmasının cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde, hem kız hem de erkek öğrencilerde “katılıyorum” seçeneğinin birinci sırada yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.17: Seçilen Bölümün ilgi alanına yakın olmasının Cinsiyete göre İncelenmesi

Cinsiyet	İlgi duyduğum alanlara yakın olması					Toplam
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Erkek	24	24	16	66	60	190
Kadın	23	17	35	91	51	217
Toplam	47	41	51	157	111	407

“Seçtiğim bölüm yeteneklerimi kullanabilmeme imkan sağlar” yargısının cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde hem kız hem de erkek öğrencilerde “katılıyorum” seçeneği ilk sırada yer almıştır.

Tablo 4.18: Seçilen Bölümün Sahip olduğum yeteneği kullanabilmeye imkan tanınmasının Cinsiyete göre İncelenmesi

Cinsiyet	Sahip olduğum yetenekleri kullanabilmeme imkân sağlaması					Toplam
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Erkek	16	22	26	79	45	188
Kadın	15	36	41	89	35	216
Toplam	31	58	67	168	80	404

“Seçtiğim bölüm kişilik özelliklerime uygundur” yargısı cinsiyete göre incelendiğinde hem kız öğrencilerde hem de erkek öğrencilerde “katılıyorum” seçeneği birinci sırada tercih edilmiştir.

Tablo 4.19: Seçilen Bölümün ilgi kişilik özelliklerine uygun olmasının Cinsiyete göre İncelenmesi

Cinsiyet	Kişilik özelliklerime uygun olması					Toplam
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Erkek	20	17	23	73	54	187
Kadın	19	23	37	90	47	216
Toplam	39	40	60	163	101	403

4.4.4. Hipotez Testleri

Çalışmanın bu bölümünde öğrencilerin öğrenim görecekları bölümden memnuniyetleri ve bölüm tercihlerini etkileyen faktörler arasında nasıl bir ilişki olduğu sorusuna çeşitli testler yardımıyla cevap aranacaktır.

a) Çalışmamızda ilk olarak cinsiyete göre seçilen bölüm memnuniyeti düzeyinde fark olup olmadığı bağımsız örneklem t testi ile incelenmiştir. Hipotezler,

H₀: Cinsiyete göre seçilen bölüm memnuniyeti düzeyi farklı değildir.

H_a: Cinsiyete göre seçilen bölüm memnuniyeti düzeyi farklıdır.

biçiminde oluşturulmuştur. Bağımsız örneklem t testi ile kız ve erkek öğrencilerde seçilen bölüm memnuniyeti düzeyi ile ilgili farklılık olup olmadığı araştırılacaktır. Öncelikle, Levene testi ile varyansların eşitliği test edilmelidir.

H₀: $\sigma_1 = \sigma_2 = 0$

H_a: $\sigma_1 \neq \sigma_2 \neq 0$

Tablo 4.20: Cinsiyet ile bölüm memnuniyeti düzeyi Levene Testi ve Bağımsız örneklem t testi sonuçları

	Levene Testi		Bağımsız örneklem t-testi		
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
Genel olarak değerlendirildiğimde bölümümden memnunum	8.108	0.005	Varyansların eşit olduğu varsayılır	398	0.107
			Varyansların eşit olmadığı varsayılır	369.369	0.110

Levene testine göre sıfır hipotezi reddedilir (prob. $0,005 < 0,05$), varyanslar eşit değildir. Bu sebeple, ikinci satırdaki t test istatistiğine göre karar verilecektir. t test istatistiği, -1.600 (prob. değeri 0,110) bulunmuştur. %5 hata payına göre sıfır hipotezi reddedilemez. Test sonucuna göre, kadın ve erkeklerde seçilen bölüme ait memnuniyet düzeyi farklı değildir.

b) Çalışmamızda ikinci olarak öğretim türüne göre seçilen bölüm memnuniyeti düzeyinde fark olup olmadığı bağımsız örneklem t testi ile incelenmiştir. Hipotezler,

***H₀*:** Öğretim türüne göre seçilen bölüm memnuniyeti düzeyi farklı değildir.

***H_a*:** Öğretim türüne göre seçilen bölüm memnuniyeti düzeyi farklıdır.

biçiminde oluşturulmuştur. Bağımsız örneklem t testi ile 1. ve 2. Öğretim öğrencilerinde seçilen bölüm memnuniyeti düzeyi ile ilgili farklılık olup olmadığı araştırılacaktır. Öncelikle, Levene testi ile varyansların eşitliği test edilecektir.

***H₀*:** $\sigma_1 = \sigma_2 = 0$

***H_a*:** $\sigma_1 \neq \sigma_2 \neq 0$

Tablo 4.21: Öğretim türü ile bölüm memnuniyeti düzeyi Levene Testi ve Bağımsız örneklem t testi sonuçları

	Levene Testi		Bağımsız örneklem t-testi		
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
Genel olarak değerlendirildiğimde bölümümden memnunum	1.672	0.197	0.174	407	0.862
			0.171	229.235	0.865

Levene testine göre, varyansların eşit olduğunu öne süren sıfır hipotezi kabul edilir (prob. 0,197). Bu sebeple, ilk satırdaki t test istatistiğine göre karar verilecektir. t test istatistiği, 0.174 (prob. değeri 0,862) bulunmuştur. %5 hata payına göre sıfır hipotezi reddedilemez. Test sonucuna göre, birinci ve ikinci eğitim öğrencilerinde bölüm memnuniyet düzeyi farklı değildir.

c) Üçüncü olarak, bölüm memnuniyetinin öğrencilerin okudukları fakülteye göre farklılık gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi ile incelenecektir. Hipotezler,

H₀: Devam edilen fakülteye göre seçilen bölüm memnuniyeti farklı değildir.

H_a: Devam edilen fakülteye göre seçilen bölüm memnuniyeti en az bir fakültede farklıdır.

biçiminde oluşturulmuştur.

Hipotezler, aşağıdaki gibi kurulur:

H₀: $\mu(\text{fen-edebiyat}) = \mu(\text{iibf}) = \mu(\text{mühendislik})$

H_a: $\mu(\text{fen-edebiyat}) \neq \mu(\text{iibf}) \neq \mu(\text{mühendislik})$

Bu testin uygulanabilmesi için normalliğin ve homojenliğin incelenmesi gerekmektedir. Öncelikle parametrik test varsayımlarından normalliğin sınaması Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenecektir. Normallik için hipotezler,

H₀: Dağılım normal dağılımdır.

H_a: Dağılım normal dağılım değildir.

biçiminde oluşturulur.

Tablo 4.22: Kolmogorov-Smirnov Testi sonucu

	Fakülteniz	Kolmogorov-Smirnov Testi		
		Test İstatistiği	df	Sig.
Genel olarak değerlendirdiğimde bölümümden memnunum	Fen Edebiyat	0,205	85	0,000
	İİBF	0,273	130	0,000
	Mühendislik	0,303	194	0,000

Kolmogorov-Smirnov test istatistiği sonucu, fakülteler düzeyinde normal dağılımın geçerli olup olmadığı incelendiğinde normal dağılımı öne süren sıfır hipotezi reddedilir (prob.0.000<0.05). Dağılım normal değildir.

Homojenliği incelenmek için Levene testi yapılacaktır. Hipotezler,

$$H_0: \sigma_1 = \sigma_2 = \sigma_3 = 0$$

$$H_a: \sigma_1 \neq \sigma_2 \neq \sigma_3 \neq 0$$

olarak kurulur. Levene homojenlik testi sonucu aşağıdadır:

Tablo 4.23: Levene testi sonucu

Levene Test istatistiği	df1	df2	Sig.
4,271	2	406	0,015

Levene test istatistiğine göre varyansların homojen olduğunu ifade eden sıfır hipotezi % 5'e göre reddedilir. Varyansların homojen olmaması sebebiyle parametrik olmayan Kruskal Wallis testi ile tek yönlü varyans analizi yapılacaktır:

Tablo 4.24: Kruskal Wallis Test İstatistiği^{a,b}

	Genel olarak değerlendirdiğimde bölümümden memnunum
Chi-square	0,892
df	2
Prob.	0,640

a. Kruskal Wallis Test

b. Gruplamada kullanılan değişken: Fakülte

Kruskal Wallis testi sonucu, sıfır hipotezi reddedilemez. Öğrencilerin öğrenim gördüğü fakültele göre memnuniyet düzeyi arasında farklılık yoktur.

d) Dördüncü olarak, bölüm memnuniyetinin öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfa göre farklılık gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi ile incelenecektir. Hipotezler,

H₀: Devam edilen sınıfa göre seçilen bölüm memnuniyeti farklı değildir.

H_a: Devam edilen sınıfa göre seçilen bölüm memnuniyeti en az bir sınıfta farklıdır.

biçiminde oluşturulmuştur.

Hipotezler, aşağıdaki gibi kurulur:

H₀: $\mu(\text{ikinci}) = \mu(\text{üçüncü}) = \mu(\text{dördüncü})$

H_a: $\mu(\text{ikinci}) \neq \mu(\text{üçüncü}) \neq \mu(\text{dördüncü})$

Bu testin uygulanmadan önce normallik ve homojenlik incelenecektir: Normallik için hipotezler,

H₀: Dağılım normal dağılımdır.

H_a: Dağılım normal dağılım değildir.

biçiminde oluşturulur. Test sonucu,

Tablo 4.25: Kolmogorov-Smirnov Testi sonucu

	Sınıfınız	Kolmogorov-Smirnov Testi		
		Test İstatistiği	df	Sig.
Genel olarak değerlendirdiğimde bölümümden memnunum	2.sınıf	0,254	211	0,000
	3.sınıf	0,258	131	0,000
	4.sınıf	0,343	67	0,000

Kolmogorov-Smirnov test istatistiği sonucu, öğrenim görülen sınıflar düzeyinde normal dağılımın geçerli olup olmadığı incelenmiş ve normal dağılımı öne süren sıfır hipotezi reddedilmiştir (prob.0.000<0.05). Homojenlik için Levene testi yapılacaktır. Hipotezler,

H₀: $\sigma_1 = \sigma_2 = \sigma_3 = 0$

H_a: $\sigma_1 \neq \sigma_2 \neq \sigma_3 \neq 0$

olarak kurulur. Levene homojenlik testi sonucu aşağıdadır:

Tablo 4.26: Levene testi sonucu

Levene Test İstatistiği	df1	df2	Sig.
2,674	2	406	0,070

Levene testi sonucu varyansların homojen olduğunu ifade eden sıfır hipotezi % 5'e göre reddedilemez (prob.0.07>0.05). Varyanslar homojendir. Varyansların homojen olmasına rağmen dağılımın normal olmaması sebebiyle parametrik test olan Kruskal Wallis testi ile tek yönlü varyans analizi yapılacaktır:

Tablo 4.27: Kruskal Wallis Test İstatistiği^{a,b}

	Genel olarak değerlendirdiğim bölümümden memnunum
Chi-square	15,632
df	2
Asymp. Sig.	0,000

a. Kruskal Wallis Test

b. Gruplamada kullanılan değişken: Sınıf

Kruskal Wallis testi sonucu, sıfır hipotezi reddedilir. Öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıflara göre göre memnuniyet düzeyi arasında en az bir sınıf için fark vardır. Bu sonuç, bölüm memnuniyetinin öğrencinin öğrenim gördüğü sınıflara göre farklılaştığını göstermektedir. Bu farklılığın hangi sınıftan kaynaklandığını belirlenmesi için ikili karşılaştırmalar yapılarak karar verilecektir. Anova testinde kullanılan çoklu karşılaştırma testleri bu amaçla burada kullanılamamaktadır. Çünkü parametrik test varsayımı geçerli değildir. Bu sebeple bu konuda bir fikir vermesi sebebiyle bölüm memnuniyetiyle ilgili sınıflar düzeyindeki tanımlayıcı istatistikler incelenmiştir. Bu istatistiklerden yararlanarak farklılığın ikinci sınıflardan kaynaklandığı yorumu yapılabilir.

Tablo 4.28: Bölüm memnuniyeti değişkeninin sınıflara göre tanımlayıcı istatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	%95'e göre Güven Aralıkları		Minimum Değer	Maksimum Değer
					Alt sınır	Üst sınır		
					2.sınıf	211	3,96	1,135
3.sınıf	131	3,53	1,230	,107	3,32	3,75	1	5
4.sınıf	67	3,49	1,260	,154	3,19	3,80	1	5
Toplam	409	3,75	1,204	,060	3,63	3,86	1	5

e) Beşinci olarak, bölüm memnuniyetiyle tercih edilen bölüm arasında ilişki olup olmadığı incelenecektir.

Ho: “Bölüm memnuniyeti” ile “öğrenim görülen bölüm” arasında ilişki yoktur.

Ha: “Bölüm memnuniyeti” ile “öğrenim görülen bölüm” arasında ilişki vardır.

İki değişken arasındaki ilişkiyi incelemeyen önce dağılımın normal olup olmadığını incelememiz gerekmektedir. Aşağıda normal dağılım testi olan Kolmogorov-Smirnov testi sonucu görülmektedir. Normallik için hipotezler,

Ho: Dağılım normal dağılımdır.

Ha: Dağılım normal dağılım değildir.

biçiminde kurulur.

Tablo 4.29: Kolmogorov-Smirnov Testi sonucu

	Kolmogorov-Smirnov Normallik testi		
	Test İstatistiği	df	Sig.
Genel olarak değerlendirdiğimde bölümümden memnunum	0,273	409	0,000

Normallik sınaması sonucu, sıfır hipotezi reddedilir. Dağılım normal değildir. Bu sebeple, korelasyonu incelemek için Spearman Korelasyon testi kullanılacaktır.

Tablo 4.30: Bölüm memnuniyeti ve Öğrenim görülen bölüm arasındaki ilişkinin Spearman testi sonucu

		Bölümünüz	Genel olarak değerlendirdiğimde bölümümden memnunum
Spearman's rho	Bölümünüz	Spearman Korelasyon	1,000
		Prob.	0,302
		N	433
Genel olarak değerlendirdiğimde bölümümden memnunum		Spearman Korelasyon	0,051
		Prob.	0,302
		N	409

Analiz incelendiğinde ilişkinin olmadığını öne süren sıfır hipotezi reddedilemez (prob.0=0,302>0,05). Bölüm memnuniyeti ile okunulan bölüm arasında ilişki yoktur.

f) Altıncı olarak, bölüm memnuniyeti ve okunulan bölümün kişilik yapısına uygun olması arasında ilişki olup olmadığı incelenecektir.

Ho: “Bölüm memnuniyeti” ve “okunulan bölümün kişilik yapısına uygun olması” arasında ilişki yoktur.

Ha: “Bölüm memnuniyeti” ve “okunulan bölümün kişilik yapısına uygun olması” arasında ilişki vardır.

Dağılım normal olmadığı için Spearman korelasyon test ile ilişki analiz edilecektir.

Tablo 4.31: Bölüm memnuniyeti ve Öğrenim görülen bölümün kişilik yapısına uygun olması arasındaki ilişkinin Spearman testi sonucu

		Genel olarak değerlendirdiğimde bölümümden memnunum	Kişilik özelliklerime uygun olması
Spearman's rho	Genel olarak değerlendirdiğimde bölümümden memnunum	Spearman Korelasyon	1,000
		Prob.	0,433
		N	409
Kişilik özelliklerime uygun olması		Spearman Korelasyon	0,433
		Prob.	1,000
		N	404

Analiz sonucunda, bölüm memnuniyeti ve bölümün kişilik özelliklerine uygun olması arasında ilişki olmadığını öne süren sıfır hipotezi reddedilir ($\text{prob.}0.000 < 0.05$). İki değişken arasında %43 düzeyinde anlamlı, orta derecede, pozitif bir ilişki bulunmuştur.

g) Yedinci olarak, “iyi ki bu bölümü tercih etmişim” değişkeni ve “ailemin kararıma saygı duyacaklarını belirtmesi” değişkenleri arasında ilişki olup olmadığı incelenecektir.

Ho: “İyi ki bu bölümü tercih etmişim” değişkeniyle “ailemin kararıma saygı duyacaklarını belirtmesi” değişkenleri arasında ilişki yoktur.

Ha: “İyi ki bu bölümü tercih etmişim” değişkeniyle “ailemin kararıma saygı duyacaklarını belirtmesi” değişkenleri arasında ilişki vardır.

Değişkenlerin dağılımı incelenmiş ve normal dağılıma sahip olmadıkları görülmüştür. Bu sebeple, Spearman korelasyon testiyle iki değişken arasındaki ilişki incelenecektir.

Tablo 4.32: Bölüm tercihi memnuniyeti ve ailenin öğrencinin kararıma saygılı olması arasındaki ilişkinin Spearman testi sonucu

			İyi ki bu bölümü tercih etmişim	Ailemin kararıma saygı duyacaklarını bildirmesi
Spearman's rho	İyi ki bu bölümü tercih etmişim	Spearman Korelasyon	1,000	0,456
		Prob.		0,000
		N	405	396
	Ailemin kararıma saygı duyacaklarını bildirmesi	Spearman Korelasyon	0,456	1,000
		Prob.	0,000	
		N	396	406

Spearman korelasyon analizi sonucunda, bölüm tercihinden memnun olma ile ailenin öğrencinin kararıma saygılı olması arasında %45 düzeyinde anlamlı, orta derecede, pozitif bir ilişki bulunmuştur ($\text{prob.}0.000 < 0.05$).

SONUÇ

Bu çalışmanın temel amacı; Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi öğrencilerinin bölümlerini tercih ederken etkilendikleri faktörleri belirlemek ve bu faktörlerin bölüm memnuniyeti üzerine olan etkisini incelemektir.

Veri toplama yöntemlerinden biri olan anket yönteminin kullanıldığı çalışmada üç fakülteden toplam 433 öğrenciye ulaşılmış, öğrencilerin bir kısmı bazı sorulara yanıt vermediğinden dolayı analize kalan öğrenciler üzerinden devam edilmiştir. Değerlendirme yapılırken memnuniyete etki eden faktörler, “kişilik yapısı (KY)”, “kişisel faktörler (KF)”, “ailevi faktörler (AF)” ve “çevresel faktörler (CF)” olarak belirlenmiş; bu faktörlerin bölüm memnuniyeti üzerine etkisi hipotez testleri ve varyans analizi ile incelenmeye çalışılmıştır.

Çalışmada kullanılacak verilerin toplanması için düzenlenen anket formu, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesinin Fen Edebiyat, İİBF ve Mühendislik Fakültelerinin 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerine uygulanmış ve elde edilen bilgilerden yararlanılarak analizler gerçekleştirilmiştir. Bu analiz ile Osmaniye Korkut Ata Üniversitesinde öğrenim gören 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin bölüm tercihi ve bölüm memnuniyeti ile ilgili bilgiler elde edilmiştir. Bu bilgiler ışığında çalışmaya katılan bireylerin %69’unun bölümünden memnun olduğu, %69,7’sinin de bölümünü sevdiği belirlenmiştir. Hem kız öğrenciler hem de erkek öğrenciler seçtikleri bölümün 1. ve 5. tercihleri arasında yer aldığını belirtmişlerdir. Analizde ilk olarak bölüm memnuniyetinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmış, kız ve erkek öğrencilerde bölüm memnuniyeti açısından bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. İkinci olarak, bölüm memnuniyetinin eğitim alınan öğrenim türüne göre farklı olup olmadığı araştırılmış, hem birinci hem de ikinci öğretim öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinin farklı olmadığı bulunmuştur. Üçüncü olarak bölüm memnuniyetinin öğrenim görülen fakülteler açısından farkı olup olmadığı incelenmiş, memnuniyet derecesinin tüm fakültelerde benzer olduğu sonucuna varılmıştır. Dördüncü olarak, öğrencilerin devam ettikleri sınıf açısından memnuniyet seviyeleri farklı mıdır diye incelenmek istenmiş, sonucunda sınıflar bazında bölüm memnuniyeti derecelerinin farklı olduğu bulunmuştur. Detaylı bir analiz ile bu farklılığın ikinci sınıflardan kaynaklandığı görülmüştür. İkinci sınıfların üçüncü ve

dördüncü sınıflardan daha fazla bölümlerinden memnun olduğu görülmektedir. Bu sonucun üçüncü ve dördüncü sınıflarda daha düşük olmasının nedeninin iş ve kariyer beklentilerinin ortaya çıkmaya başlaması ve belirsizlik nedeniyle oluşabileceği söylenebilir. Bölüm memnuniyetinin öğrenim görülen bölümle ilişkili olup olmadığı incelendiğinde bu iki değişken arasında ilişkinin olmadığı görülmüştür. Öğrenciler tüm bölümlerde okudukları bölümden memnundur. Öğrenim görülen bölüm ile öğrencilerin kişilik yapılarının ilişkili olup olmadığı araştırıldığında analiz sonucu iki değişken arasında orta derecede pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmiştir. Öğrenciler seçtikleri bölümün kişilik yapılarına uygun olduğunu belirtmekte ve bu da bölüm memnuniyeti derecesini olumlu etkilemektedir. Öğrencilerin tercihlerinde ailelerinin etkisi araştırılmak istenmiş bu amaçla bölüm tercihi ve ailenin öğrencinin kararına saygı duyması değişkenleri arasındaki korelasyon incelenmiştir. Bulgular bu iki değişken arasında orta derecede pozitif bir ilişki olduğunu belirtmektedir. Çalışmada elde edilen bilgiler öğrencilerin seçtikleri bölümü severek, isteyerek ve bilerek tercih ettiklerini göstermiştir. Aileler de çocuklarının kararlarını desteklemiştir. Tüm bu sonuçlar ışığında bireylerin tercih ettikleri bölümden memnun oldukları bilgisine ulaşılmıştır. Çevre, kişilik yapıları ve aile desteğinin de bölüm tercihlerinde etkili olduğu söylenebilir.

Üniversite tercihi yapan öğrenciler birçok faktörü dikkate alarak tercih yapmaktadır. Yapılan tercihler kişilik yapısına ne kadar uygun olursa öğrenci devam ettiği bölümü o kadar severek isteyerek okumaktadır. Aileler de bu aşamada çocuklarını desteklemeli ve bilinçli tercihler yapılmasında destek olmalıdır. Böyle bir tercih süreci sonucu öğrenci memnuniyeti üst seviyede olacak ve mesleğini severek yapan bireylerin yetişmesine katkıda bulunulacaktır.

KAYNAKÇA

- Arslan, M. (2005), "Cumhuriyet Dönemi Üniversite Reformları Bağlamında Üniversitelerimizde Demokratiklik Tartışmaları", *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 18, ss. 23-49.
- Balay, R. (2004), "Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt:37, Sayı:2, Aralık, ss. 61-82.
- Balyer, A. ve Gündüz, Y. (2011), "Türk Yükseköğretim Yönetim Sisteminde YÖK ile Yaşanan Paradigmatik Dönüşüm: Vakıf Üniversiteleri Çelişkisi", *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:31, ss. 69-84.
- Biçerli, M. K. (2011), "Yükseköğretim Sistemimizi İşgücü Piyasasındaki Gelişmeler Paralelinde Yeniden Yapılandırmak Zorundayız", *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, Cilt:1, Sayı: 3, ss. 122-127.
- Camp A.G., Gilleland D., Pearson C. ve Putten, J. V. (2009), "Women's Path Into Science and Engineering Majors: A Structural Equation Model", *Educational Research and Evaluation*, Vol. 15, No. 1, February, ss. 63-77, University of Arkansas, USA.
- Çilingir, N. (2014), "Kariyer Yönetimi Uygulamalarının Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkisi", *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, T.C. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Osmaniye.
- Çoban, A. (2014), "Yükseköğretim Sisteminin Temel Sorunlarının Önceliklendirilmesi", *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, Sayı:9.
- Dietrich, J. ve Kracke, B. (2009), "Cross Informant Ratings of Self and Other Regulation at Career Transitions in Adolescence", *Journal of Vocational Behaviour*, Vol. 75, Issue. 2, October, ss. 109-119, University of Erfurt, Germany.
- Dilek M., İşçi Ö. ve Göktaş, A. (2010), *Uygulamalı İstatistik*, Muğla Üniversitesi Yayınları: 107, Nisan, Muğla.
- Doğan İ., Saraçlı S. ve Saraçlı, Z. (2005), "Üniversiteye Yerleşen Öğrencilerin Bölüm Memnuniyetlerinin Ridit Analizi ile İncelenmesi ve Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Birinci Sınıf Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:6, Sayı:2, Aralık, ss. 175-184.
- Downey J. P., McGaughey R. E. ve Roach, J. P. (2011), "Gender within the IT major – a retrospective study of factors that lead students to select an IT major", *International Journal of Business Information Systems*, Vol. 7, Issue. 2, ss. 149-165, February, Inderscience Publishers, Geneva, Switzerland.
- Eccles, J. ve Hoffman, L. W. (1984), "Sex roles, socialization, and occupational behavior", *Child Development Research and Social Policy*, University of Chicago Press, USA.
- Erol A., Yergin H. ve Mercan, M. (2012), "Üniversite Öğrencilerinin Üniversite Tercihlerinin Belirleyicileri: Hakkari Örneği", *Hakkari Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, Cilt:4, No:2, ss. 1-9.

- Gavcar E., Bulut Z. A., Karabulut, A. N. (2005), “Öğrencilerin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesini Tercih Nedenleri ve Beklentileri (Muğla Üniversitesi Örneği)”, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl:4, Sayı:7, Bahar, ss. 21-39.
- Gedikoğlu, T. (2005), “Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:1, Sayı:1, ss. 66-80.
- Gülcan Y., Kuştepelı Y. ve Aldemir, C. (2002), “Yükseköğretim’de Öğrenci Doyumu: Kuramsal Bir Çerçeve ve Görgül Bir Araştırma”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt:7, Sayı:1, ss. 99-114.
- Godwin A., Potvin G., Hazari Z. ve Lock, R. (2013), “Understanding Engineering Identity Through Structural Equation Modeling”, *43rd IEEE Annual Frontiers in Education Conference*, ss. 50-56, Clemson University, October, Oklahoma City, USA.
- Işık, E. (2010), “Sosyal Bilişsel Kariyer Teorisi Temelli Bir Grup Müdahalesinin Üniversite Öğrencilerinin Kariyer Kararı Yetkinlik ve Mesleki Sonuç Beklenti Düzeylerine Etkisi”, *Doktora Tezi*, T.C. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- İbiş, E. (2011), “Öğrencilerin Üniversite Bölüm Tercihleri ve Kariyer Yönelimleri Arasındaki İlişkiye Dair Bir Araştırma”, *Düzeltilmiş Yüksek Lisans Tezi*, T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- İkikat Tümer E., Miran B. ve Birinci, A. (2009), “Bulanık Eşli Karşılaştırma Yöntemiyle Atatürk Üniversitesi Öğrencilerinin Fakülte Tercihlerini Belirleyen Hedeflerinin Analizi”, *Atatürk Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 10. Ekonometri ve İstatistik Sempozyumu Özel Sayısı, ss. 119-136.
- İnan, Ş. (2006), “Kariyer Eğilim Envanterinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Çalışma”, *Yüksek Lisans Tezi*, T.C. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- İyem, C. ve Erol, E. (2013), “Mesleki Yönelimlerde Bireylerin Kişilik ve Demografik Özelliklerinin Rolü; Sakarya Üniversitesi İşletme Bölümü Örneği”, *Sakarya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, Cilt:5, No:1, ss. 137-146.
- Keshishian F., Brocavich J. M. ve Boone R. T. (2010), “Motivating Factors Influencing College Students' Choice of Academic Major”, *American Journal of Pharmaceutical Education*, Vol. 74, (3):46, April, St. John’s University, USA.
- Kırdök, O. (2010), “Bilişsel Bilgiyi İşleme Yaklaşımına Göre Geliştirilen Mesleki Karar Verme Programının Sınanması”, *Doktora Tezi*, T.C. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Koca, A. İ. (2009), “Üniversite Öğrencilerinin Değerleri ve Bireysel Özellikleri ile Kariyer Tercihleri Arasındaki İlişki: Çukurova Üniversitesi’nde Bir Araştırma”, *Yüksek Lisans Tezi*, T.C. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Mitchell, S. (2006), “Unpacking the Standards”, *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*, 77 (2), ss. 20-24.
- Pekkaya, M. ve Çolak, N. (2013), “Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörlerin Önem Derecelerinin AHP ile Belirlenmesi”, *Bülent Ecevit Üniversitesi The Journal of Academic Social Science Studies*, Cilt:6, Sayı:2, Şubat, ss. 797-818.

- Pilavcı, D. (2007), “Bilgi Çağında Değişen Kariyer Anlayışı ve Üniversite Öğrencilerinin Kariyer Tercihlerini Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Uygulama”, *Yüksek Lisans Tezi*, T.C. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Polachek, S. W. (1978), “Sex Differences in College Major”, *Industrial and Labor Relations Review*, Vol. 31, No. 4, July, Cornell University, New York, USA.
- Sağ, V. (2003), “Toplumsal Değişim ve Eğitim Üzerine”, *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:27, No:1, Mayıs, ss. 11-25.
- Sarpkaya, R. (2010), “Üniversiteye Girişte Bireysel Eğitim İstemini Etkileyen Etmenler: Adnan Menderes Üniversitesi Örneği”, *Adnan Menderes Üniversitesi Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10 (1), Kış, ss. 449-488.
- Sav, D. (2008), “Bireysel Kariyer Planlamada Etkili Olan Faktörler ve Üniversitelerin Etkisi Üzerine Bir Araştırma”, *Yüksek Lisans Tezi*, T.C. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Şahin İ., Zoraloğlu Y. R., Fırat, N. Ş. (2011), “Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Amaçları, Eğitsel Hedefleri, Üniversite Öğreniminden Beklentileri ve Memnuniyet Durumları”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Cilt:17, Sayı:3, ss. 429-452.
- Şenses, F. (2007), “Uluslararası Gelişmeler Işığında Türkiye Yükseköğretim Sistemi: Temel Eğilimler, Sorunlar, Çelişkiler ve Öneriler”, *ERC Working Papers in Economics*, 07/05.
- Türel, O. (2004), “Türkiye’de Yükseköğretimin (Yeniden) Kurumsallaşması Üzerine Düşünceler”, *Mülkiye Dergisi*, Cilt:28, Sayı:242.
- Uluğ, F. (1998), “Eğitim Sisteminde Değişime Yapısal Uyum Sorunları”, Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yöneti*, Sayı:14, ss. 153-166.
- Uzğören, N. ve Uzğören, E. (2005), “Dumlupınar Üniversitesi Lisans Öğrencilerinin Memnuniyetini Etkileyen Bireysel Özelliklerin İstatistiksel Analizi – Hipotez Testi, Ki-kare Testi ve Doğrusal Olasılık Modeli”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:17, ss. 1-17.
- Wang, X. (2013), “Why Students Choose STEM Majors: Motivation, High School Learning, and Postsecondary Context of Support”, *American Educational Research Journal*, Vol. 50, Issue. 5, ss. 1081-1121, October, University of Wisconsin-Madison, USA.
- Yıldız, N. ve Bircan, H. (2006), *Uygulamalı İstatistik*, Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti., 2. Baskı, Ankara.
- Yılmaz, Ö. (2012), “Öğrencilerin Üniversite Tercihini Etkileyen Kriterlerin Belirlenmesinde Analitik Hiyerarşi Proses Uygulaması ve Süleyman Demirel Üniversitesi Örneği”, *Yüksek Lisans Tezi*, T.C. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

WEB SAYFALARI

<http://www.osmaniye.edu.tr/>

EKLER: ANKET FORMU

ANKET FORMU				
Değerli öğrenciler;				
Bu anket, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi öğrencilerinin bölüm tercih neden ve sonuçlarının saptanması amacıyla hazırlanmıştır. Bu amaçla sizlerin görüş ve önerilerinize ihtiyaç duyulmaktadır. Verilen cevaplar sadece tez çalışmasında kullanılacağı için isminizi belirtmenize gerek yoktur. Lütfen hiçbir soruyu cevaplamadan geçmeyiniz, hepimize teşekkür ederim.				
Arş. Gör. Melike DEMİRCİ				

BÖLÜM 1 : DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER İLE İLGİLİ SORULAR

1	Fakülteniz	☐ Fen-Edebiyat	☐ İİBF	☐ Mühendislik				
2	Bölümünüz	☐ Biyoloji ☐ Kimya ☐ Türk Dili	☐ İşletme ☐ YBS	☐ Elektrik E. ☐ Enerji S. ☐ Gıda ☐ İnşaat ☐ Kimya M. ☐ Makine				
3	Öğretim Türü	☐ 1.öğretim		☐ 2.öğretim				
4	Sınıfınız	☐ 2.sınıf	☐ 3.sınıf	☐ 4.sınıf				
5	Genel Not Ortalamanız							
6	Yaşınız	☐ 18-22 arası		☐ 23 ve üzeri				
7	Cinsiyetiniz	☐ Erkek		☐ Kadın				
8	İkamet Yeriniz	☐ Osmaniye		☐ Osmaniye Dışı				
9	Sınavı kaçınıcı girişte kazandınız?	☐ 1.	☐ 2.	☐ 3.	☐ 4 ve üstü			
10	Son sınavda kaç tercih yaptınız?	☐ 1-5	☐ 6-10	☐ 11-15	☐ 16 ve üstü			
11	Tercihlerinizde kaç farklı bölüm vardı?	☐ 1-5	☐ 6-10	☐ 11-15	☐ 16 ve üstü			
12	Tercihlerinizin kaç bölümünüze aitti?	☐ 1-5	☐ 6-10	☐ 11-15	☐ 16 ve üstü			
13	Bölümünüz hakkında ön bilginiz var mıydı?	☐ Evet		☐ Hayır				
14	OKÜ hakkında ön bilginiz var mıydı?	☐ Evet		☐ Hayır				
15	Tercihlerinizde OKÜ kaçınıcı sıradaydı?	☐ 1-5	☐ 6-10	☐ 11-15	☐ 16 ve üstü			
16	OKÜ'yü tercih etmenizin en önemli nedeni hangisi idi?	☐ İkamet ettiğim ile olan yakınlığı ☐ İstedğim bölümü içeren sayılı üniversitelerden birisi olması ☐ OKÜ hakkında olumlu düşüncelere sahip olmam ☐ Puanımın OKÜ'ye yeteceğini düşünmem ☐ Aile, arkadaş ve çevreden etkilenmem						
Sıra No	KİŞİLİK YAPILARI			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

1	Genelde gerçekçi davranırım.					
2	Sanata karşı yoğun ilgi duymaktayım.					
3	Gezmekten ve yeni insanlarla tanışmaktan hoşlanırım.					
4	Paylaşmayı severim.					
5	Merak ettiğim her şeyi mutlaka öğrenmeye çalışırım.					
6	İnsanları iyi analiz ettikten sonra onlara yaklaşmaya çalışırım.					

BÖLÜM 2 : BÖLÜM TERCİHİ VE TERCİH SONUÇLARI İLE İLGİLİ SORULAR

Sıra No	YARGILAR	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	BÖLÜM TERCİHİNİN BELİRLEYİCİLERİ					
	KİŞİSEL FAKTÖRLER					
	Kişilik Yapıları:					
1	İlgi duyduğum alanlara yakın olması					
2	Sahip olduğum yetenekleri kullanabilmeme imkan sağlaması					
3	Kişilik özelliklerime uygun olması					
	Beklentiler:					
4	İşsiz kalmama olasılığımın yüksek olması					
5	Sahip olabileceğim mesleklerin çalışma saatlerinin esnek olması					
6	Sahip olabileceğim mesleklerin maddi getirilerinin yüksek olması					
7	Sahip olabileceğim mesleklerin sosyal imkanlarının geniş olması					
8	Sahip olabileceğim mesleklerde ilerleme imkanlarının olması					
	Zorunluluklar:					
9	Lisede okuduğum alan nedeniyle bu bölümü seçtim.					
10	Lisenin türü nedeniyle bu bölümü seçtim					
11	Yükseköğretime geçiş sisteminden dolayı bu bölümü seçtim					
	AİLEVİ FAKTÖRLER					
	Destek:					
12	Ailemin benimle konuşması ve bana tavsiyeler vermesi					
13	Ailemin bölümleri araştırmam için beni teşvik etmesi					
14	Ailemin kararına saygı duyacaklarını bildirmesi					
	Müdahale Eksikliği:					
15	Ailemin mesleki geleceğim ile gerçek anlamda ilgilenmemesi					
16	Ailemin bölümler hakkında az bilgisi olduğu için destek olamaması					
17	Ailemin iş yoğunluğundan dolayı destek olamaması					
	ÇEVRESEL FAKTÖRLER					
	Arkadaşlar ile İletişim:					
18	Tercihimde arkadaşlarımdan düşüncelerini dikkate aldım					
19	Tercihimde arkadaşlarımdan bölüm tercihlerini dikkate aldım					
20	Tercihimde arkadaşlarımdan üniversite tercihlerini dikkate aldım					
	Çevre ile İletişim:					
21	Tercihimde öğretmenlerimin düşüncelerini dikkate aldım					
22	Tercihimde örnek aldığım kişinin mesleğini dikkate aldım					
23	Seçeğim mesleğin toplumdaki yerini dikkate aldım.					
	BÖLÜM TERCİHİNDEN MEMNUNİYET					
24	Genel olarak değerlendirdiğimde bölümümden memnunum					
25	Bölümümü seviyorum					
26	İyi ki bu bölümü tercih etmişim					
	BÖLÜM TERCİHİNDEN MEMNUNİYETİN SONUÇLARI					
	Bölüm Değiştirme Eğilimi:					
27	Bölümümü değiştirmek istiyorum					
28	Başka bir bölümde daha başarılı olabileceğimi düşünüyorum					
29	Başka bir bölüme geçebilmek için hazırlık yapıyorum					
	Başarı:					
30	Başarılı bir öğrenci olduğumu düşünüyorum					
31	Derslerimin çoğunu ait oldukları dönemde başarıyla tamamlıyorum					
32	Derslerime isteyerek ve düzenli olarak çalışıyorum					

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Melike DEMİRCİ

Adresi : Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Karacaoğlan Yerleşkesi
80000 Merkez / OSMANİYE

E-Posta Adresi : melikedemirci@osmaniye.edu.tr

ÖĞRENİM DURUMU

Lisans : İşletme Bölümü, İİBF, T.C. Çukurova Üniversitesi, Adana, 2005-2010.

Lise : T.C. Adana Kız Lisesi, Adana, 2000-2003.

İŞ TECRÜBESİ

Bilgisayar İşletmeni, T.C. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye, 2012-2013.

Araştırma Görevlisi, T.C. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye, 2013-Devam